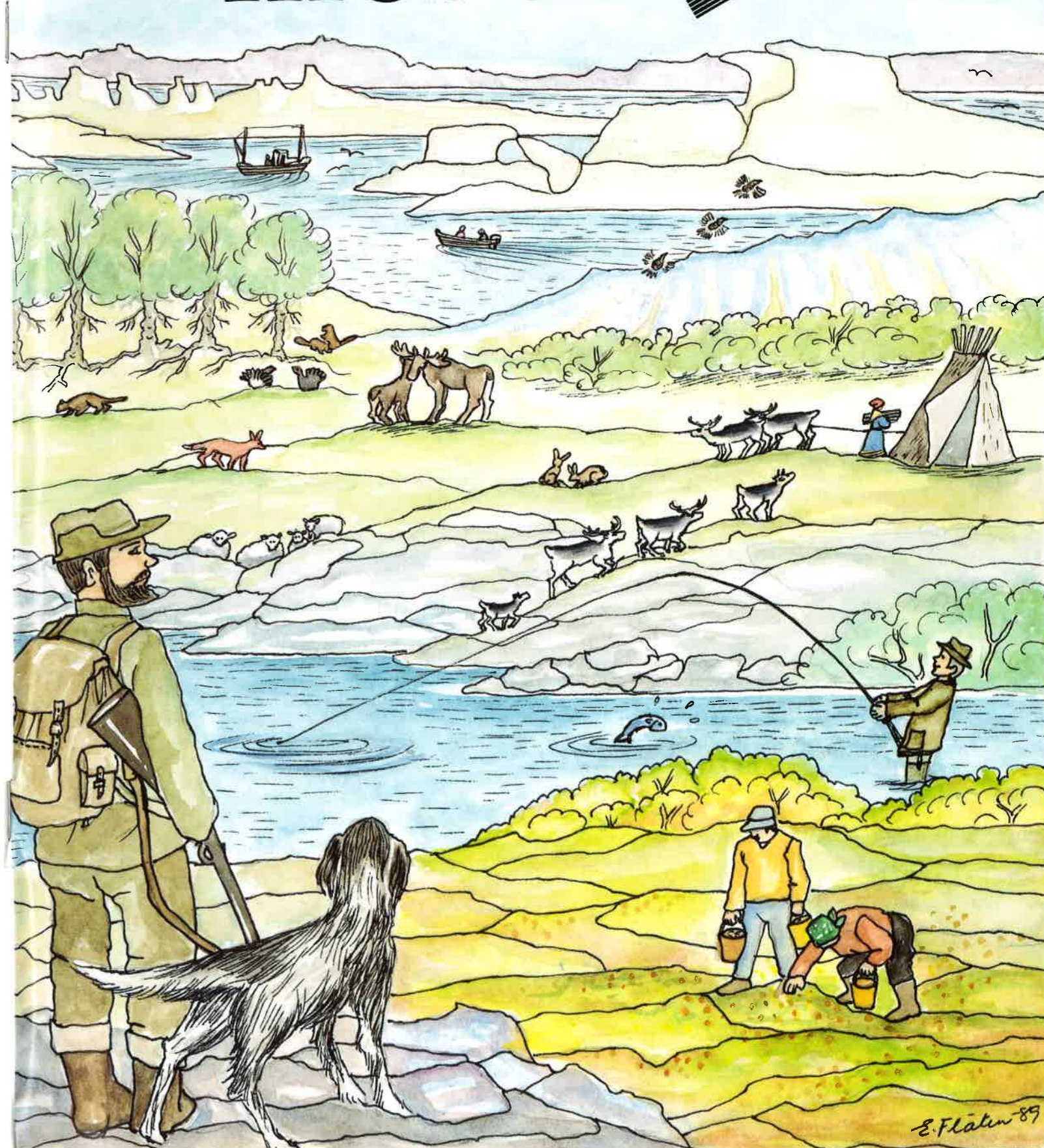

KOMMUNEPLAN

Porsanger mot år 2000

Forside: Edith Flåten • Medieverkstedet, 9700 Lakselv • Fagtrykk Alta A.S

PORSANGER KOMMUNE

Postboks 224, 9700 Lakselv - Tlf.: 084-61 022

E. Flåten '89

Kommunen mot år 2000

INNHOOLD

Kommunen mot år 2000	3
Et Finnmark i miniatyr.....	4
Felles målsetting og strategi.....	5
Befolkningsutvikling	7
Økonomiske utviklingstrekk og rammer.....	8
Organisasjonen Porsanger kommune.....	11
Næringsliv og sysselsetting	13
Kvinner i fokus	16
Språk og samfunn	18
Naturressurser og utmarksarealer.....	19
Arealforvaltning	22
Program for undervisningssektoren.....	23
Program for helse- og sosialsektoren	27
Program for kultur- og kirkesektoren.....	29
Program for teknisk sektor.....	31

De siste års økonomiske utvikling har medført knapphetsproblemer på de fleste områder, krav om reduksjon i offentlig vekst, endringer i næringsstrukturen, økt geografisk mobilitet, høyere arbeidsledighet og krav om økt offentlig hjelp og engasjement.

I tillegg kommer endringer av annen art, som endringer i befolknings sammensetningen og sosiale strukturer, hyppige endringer i lov- og regelverk samt at andelen kvinner i lønnet arbeid og i styrende organer øker. Derfor er behovet for privat initiativ og betydningen av lokal samhörighet - kraften til handling, en grunnleggende forutsetning for en utviklingsstrategi basert på lokal mobilisering.

Troen på lokal mobilisering som utviklingsstrategi bygger dels på at resultatet av prosessen vil representere en livskraftig næringsstruktur, dels på at prosessen som sådan er viktig for lokalsamfunnets og den enkelte deltakers utvikling.

Samarbeid og felles problemforståelse mellom lokale foretak og myndigheter er alltid en forutsetning for resultatet. Det er derfor viktig at kommunen tar et klarere ansvar for næringspolitikken lokalt.

Et forhold som foreløpig er lite diskutert på kommunesektoren, er hvilke konsekvenser en tilnærming til det europeiske fellesmarkedet (EF) vil få for lokalsamfunnet og fylket forøvrig. Tilnærming til EF vil innebære en friere bevegelse av arbeidskraft, kapital, varer og tjenester.

Regjeringen har i sitt langtidsprogram for 1990-1993 bl.a. uttalt:

«Uansett hva som blir resultatet av tilpasningen til det indre markedet, stilles norske bedrifter overfor økte krav på en rekke områder. Nye markedsbetingelser, og økt konkurranse skjerper kravene til markedsføring, til utnyttelse av forskningsresultater og av ny teknologi, og ikke minst til utvidet næringsmessig virksomhet og samarbeid på tvers av landegrensene.»

(St.meld.nr.4 1988-89)

Alle forhold som her er nevnt vil gi kommunen endrede handlingsbetingelser, og stiller store krav til vår organisasjons omstillingsevne.

Sentrale utfordringer i 1990-årene vil derfor være å utvikle en omstillingsdyktig kommune gjennom helhetlig og målrettet innsats. Krav om tilpasningsdyktighet fra kommunens side i organisasjonsspørsmål gjelder ikke bare kommunens egen virksomhet. Det må også vises forståelse for at lokal mobilisering både i startfasen og i det videre forløp er situasjonsbestemt. Situasjonen skifter karakter i takt med at problemene endrer seg.

Et sentralt redskap i dette arbeidet vil være kommuneplanen. En effektiv planlegging er en nødvendig forutsetning for å kunne treffe de rette beslutninger på riktig tidspunkt, og for å kunne ha reell styring av ressursbruken.

Kommuneplanleggingen gjelder hovedspørsmål, og omfatter både kommunen som et geografisk avgrenset samfunn og som en politisk/administrativ organisasjon.

Planarbeidet skal kartlegge hvilke problemer og utfordringer kommunen som samfunn står overfor, og hvordan kommunen som organisasjon skal arbeide for å oppnå de mål som settes for kommunens utvikling.

For leseren gjør vi oppmerksom på at mye av grunnlagsmaterialet for kommuneplanen er å finne i dokumentet «Felles planforutset-

ninger» som ble vedtatt av planutvalget høsten 1988.

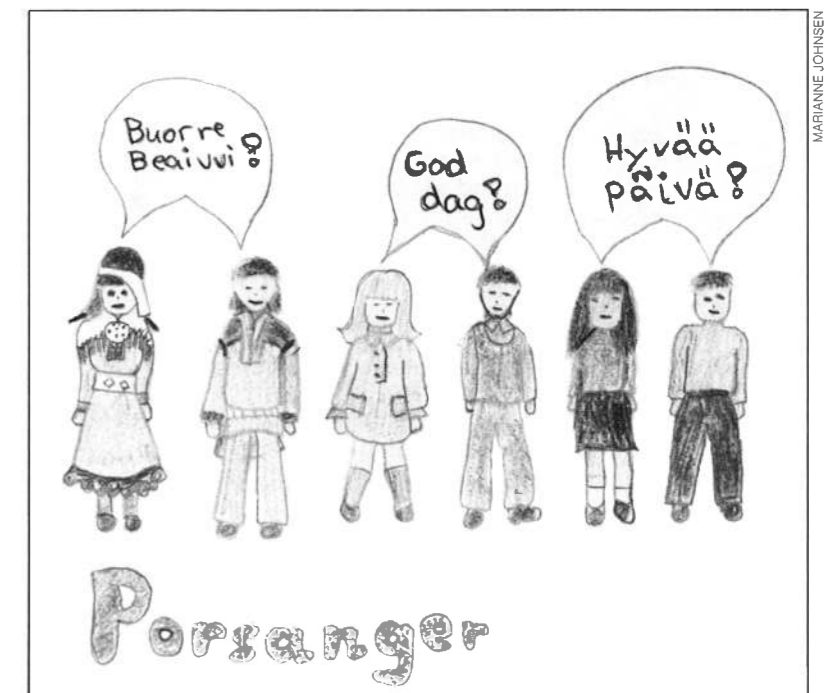
Kommuneplanen som her legges frem, har en langsiktig del (12 år) og en kortsiktig del (4 år).

Den langsiktige delen angir kommunens hovedmål for den fremtidige utvikling og strategivalg for å oppnå disse målene. Denne delen skal revideres i starten av hver kommunestyreperiode slik at planleggingen vil være en kontinuerlig prosess.

Planens kortsiktige del inneholder et handlingsprogram med langtidsbudsjett. Handlingsprogrammet vil bli rullert hvert år.

Hele organisasjonen har aktivt deltatt i planarbeidet. På denne måten har en ønsket å ivareta en tverretattlig enighet om de mål og strategier som her legges frem.

Plan- og bygningsloven legger opp til en bredest mulig deltagelse i planprosessen. Særlig viktig har det vært å sikre innbyggernes innflytelse på et tidlig tidspunkt i arbeidet. Det ble derfor oppnevnt 6 lokalutvalg i kommunen bestående av representanter fra kommunestyret og lag/foreninger. Utvalgenes fremste oppgave har vært å motivere og engasjere lokalbefolkningen. Erfaringene som er gjort med lokalutvalg vil bli evaluert i perioden 1989/90.

FORORD

Porsanger kommunestyre har med denne planen trukket opp hovedlinjene for utvikling av kommunen frem mot århundreskiftet.

Kommuneplanen er et politisk dokument. Den skal i første rekke være et styringsredskap for politiske organ for å sikre at de utfordringer vi står overfor i den daglige virksomhet blir løst i tråd med planens intensjoner.

Den grunnleggende filosofi er at kommunens folketall skal opprettholdes på dagens nivå. For å nå dette målet vil kommunen særlig ta sikte på å opprettholde servicenivået på tjenestetilbudene og skape et sterkere kommunesenter for å oppnå positive ringvirkninger til omlandet. Det vil også bli lagt vekt på at Porsanger kommune i samarbeid med lokalt næringsliv skal være pådrivere i næringsutviklingsarbeidet.

Kommuneplanen er et resultat av et tverrfaglig samarbeid. Den brede enighet om mål og strategier - politisk og administrativt - som er skapt gjennom planprosessen har gitt oss et godt grunnlag når oppfølgingsarbeidet nå skal begynne.

Samfunnet vårt er inne i en omstillingsfase hvor endringer skjer raskt. Kommuneplanen er et redskap som skal sikre at nødvendig omstilling er et resultat av lokal vilje og evne til styring. Planen er en del av kommunens plansystem, og skal derfor være gjenstand for kontinuerlig rulling. Endring av planen skal skje på bakgrunn av læring.

Porsanger kommune vil rette en spesiell takk til lokalbefolkningen for det engasjement som ble vist i planprosessen.

Lakselv, desember 1989

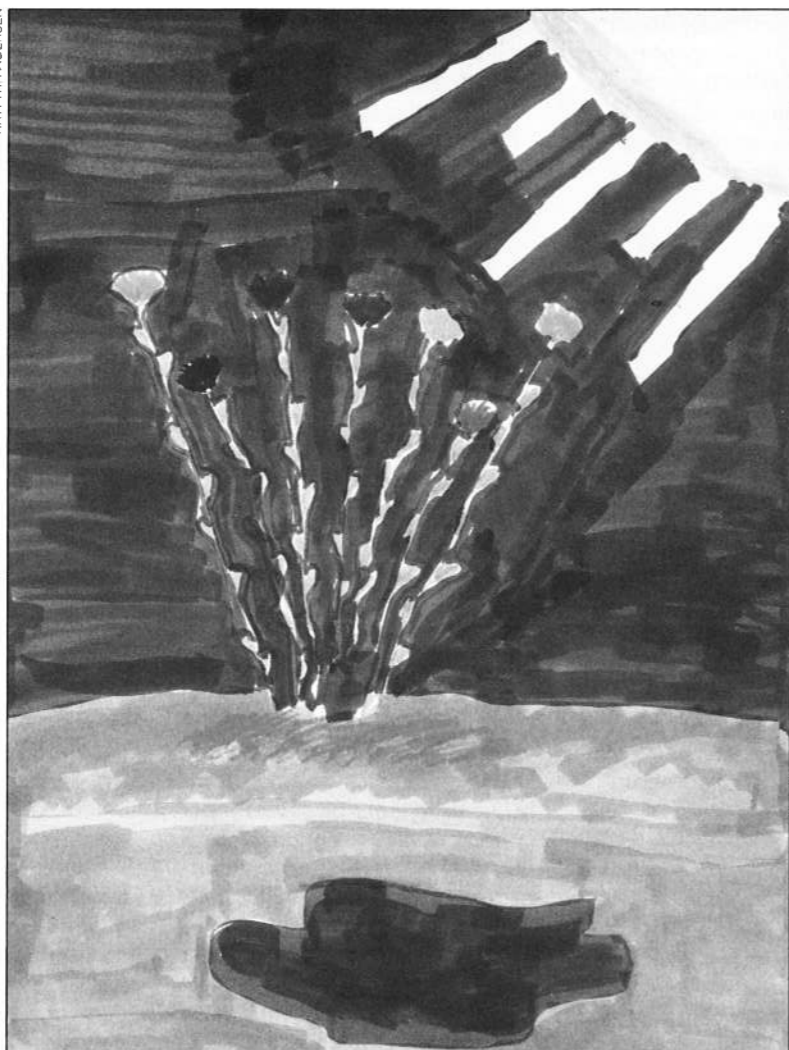
Aina Hanssen
ordfører

Hans A. Karlsen
rådmann

Et Finnmark i miniatyr

RITA TH. ANDERSEN

Beliggenhet

Porsanger kommune ligger geografisk midt i Finnmark. Kommunen omfatter størstedelen av Porsangerfjorden og har et areal på 4901 km². Kommunen grenser til kommunene Lebesby, Karasjok, Alta, Kvalsund, Måsøy, Nordkapp og Tana.

Historikk

Porsanger kommune med sine nåværende grenser ble til i 1872. Til 1963 het kommunen Kistrand. Inntil 1851 tilhørte også Nordkapp, Kautokeino og Karasjok kommuner Kistrand kommune. Kautokeino ble utskilt fra Kistrand kommune i 1851, Nordkapp i 1861 og Karasjok i 1872. Den opprinnelige bosetting i Porsanger besto av samer. En har hatt en ikke ubetydelig

finsk innvandring, spesielt til Børselv og Lakselv, og rundt århundreskiftet har en hatt en betydelig økning i den norske bosetting i Porsanger.

Klima

De indre deler av kommunen har et meget tørt klima, med forholdsvis varme somre og kalde vintre. I de nordlige strøk av kommunen er det et mer fuktig og skiftende værlag som i kyststrøkene for øvrig i Finnmark.

Geologi

Berggrunnen i Porsanger er meget variert. Fra Lakselv og sydover til Karasjok grense er det et ca. 1800 millioner år gammelt grunnfjellsområde som for det meste består av bergartene gneis og granitt. Gaissene som ligger syd-øst og syd-vest for det innerste av Porsangerfjorden består av yngre se-

dimentære bergarter, mest kvartsitt.

Nord for gaissene, på begge sider av fjorden til Trollholmsund og Børselneset, finnes det et stort område med sandstein som er lite omdannet. I dette området finnes også dolomitten, med de betydeligste konsentrasjoner i et belte fra Børselvområdet og over til Trollholmsund-Gåradak.

Nord for sandsteinområdet er det et felt med omdannet bergarter som er ca. 400 millioner år gamle.

Vegetasjon og dyreliv

Den store variasjonen i geologi, topografi, jordsmonn, fuktighetsforhold og klima skaper tilsvarende variasjon i plante- og dyreliv. I så måte representerer Porsanger store deler av Nordkalotten.

Vegetasjonen består av furuskog, lauvskog, myr og våtmark, snaufjell og kulturpåvirket vegetasjon. Mesteparten av arealet er snaufjell med krattskog, myr og vann. Her finnes det dyreliv som er vanlig i fjellet foruten en del arter som må regnes som karakterarter for Finnmark.

I skogområdene finnes bl.a. ryp, storfugl, ugler, rovdyr, elg, rev, harer og rådyr. Strand- og fjærområdene i indre Porsangerfjord er særlig produktiv, og her finnes et rikt og variert fugleliv. Her peker Valda med tilliggende områder seg ut som et område av internasjonal verdi.

Laks, sjørret og sjørøye vandrer opp i Lakselva, Stabburselva, Børselva, Ytre Billefjordelva, Smørfjordelva og Brennelva.

Av Finnmarks ferksvannsfiskearter er det bare sik som mangler i Porsanger.

Næringsliv

Det naturlige næringsgrunnlag i Porsanger var jordbruk, fiske, reindrift og i mindre grad utmarksnæringer.

Forsvarets etableringer i Porsanger, flyplassen i Lakselv og et godt utbygd riksvegnett har gitt et meget godt grunnlag for utbygging av servicenæring både i offentlig og privat regi.

Lakselv er kommunens administrasjonssenter.

Felles målsetting og strategi

1. Målsetting

Kommunens overordnede målsetting er å opprettholde folketallet på dagens nivå.

Kommunen må derfor med utgangspunkt i ressurs situasjonen organisere sin virksomhet slik at den kan yte en best mulig service overfor befolkningen.

2. Strategi

Det er valget av strategi som er avgjørende for måloppnåelse.

En strategi må derfor ta utgangspunkt i:

- erfaringer fra tidligere valg
- et ønske om å oppnå hovedmålsettingen
- kommunens økonomiske situasjon

overfor er hvordan servicetilbudet best mulig kan kanaliseres til distriktene.

Næringsutvikling

Her er to faktorer som er viktig å merke seg. Dette er:

1. Det er ikke ventet noen vekst i antall personer i yrkesaktiv alder. Dette betyr at dagens næringsliv vil være hovedfundamentet i den fremtidige utviklingen.

2. Kvinner og ungdom er nøkkelgrupper mht. å opprettholde folketallet. Nyskaping for disse to gruppene må prioriteres.

For å få til en positiv utvikling i distriktet, bør det skje en lokal mobilisering i nært samarbeid med kommunen hvor man bl.a. vurderer fremtidige muligheter. Man vil også lettere kunne se sammenhengen mellom næringsutvikling og kommunale investeringer.

FELLES HANDLINGSPROGRAM 1989-1992

(Tall i 1000)

Forventede inntekter i handlingsprogramperioden

	1989	1990	1991	1992
Skatter m.v.	24840	25000	25000	25000
Rammeoverføringer fra staten	48319	50000	50000	50000
Driftsinnt. (h.k. 1.1-1.8)	25937	23155	24512	25586
Nybygg og nyanlegg	2600	4000	2500	2500
Kommunens utlånsvirksomhet	600	6650	6850	7150
Eksterne lån	4710			
Sum	107006	108805	108862	1100236

Forventede utgifter i handlingsprogramperioden

	1989	1990	1991	1992
Skatter m.v.	3820	4000	4000	4000
Driftsutgifter (h.k. 1.1-1.8)	91459	85826	87328	88381
Nybygg og nyanlegg	6310	9000	7700	8000
Tidl. års underskudd	3000			
Kommunens utlånsvirksomhet	1000	8880	8411	7962
Avdrag eksterne lån	1417			
Kontantbeholdning		500	500	500
Sum	107006	108206	107939	108843

Samlede inntekter/utgifter i handlingsprogramperioden.

	1989	1990	1991	1992
Sum inntekter	107006	199905	108862	110236
Sum utgifter	107006	108206	107939	108843
Overskudd/underskudd	0	+599	+923	+1393

JAN-TRYGVE BURSCHEMANN

Kommunal service

Dagens servicenivå må forsøkes opprettholdt, både lokalt og sentralt.

Kommunestyret i Porsanger vil arbeide for å styrke Porsanger kommune som senter i fylkesammenheng, ved å satse spesielt innen Lakselvområdet.

Gjennom en slik satsing vil kommunestyret gi indirekte grunnlag for å opprettholde aktiviteter og servicenivået i distriktene i Porsanger kommune.

Den utfordringen man da står

Befolkningsutvikling

Kommunens driftsmidler er fordelt på formål med følgende netto budsjettramme *):

Formål	1989	1990	1991	1992
1.1 Sentraladm	8318	3560	3560	3560
1.2 Undervisning	22360	21080	21080	21080
1.3 Helsevesen	9884	9652	9652	9652
1.4 Sosial omsorg	11498	11794	11794	11794
1.5 Kirker & kultur	3172	3091	3091	3091
1.6 Utbygging & bolig	4128	3884	3932	3995
1.7 Forretningsdrift	397	69	69	69
1.8 Ymse (næringsdr. og miljøvern samt renter)	5624	9245	8790	8406
Netto utg.ramme**)	66136	63796	64197	64176

*): Nettobudsjettrammen fremkommer som sektorens bruttoutgiftsramme med fradrag av sektorens inntekter.

**): Kommunens nettoutgiftsramme til driften finansieres ved skatter og rammeoverføringer fra staten.

Planlagte investeringer er fordelt på følgende formål:

Formål	1989	1990	1991	1992
Sentraladm	1500		500	500
Sosial omsorg	1600	5300	7000	7000
Utbygging & bolig	3210	3700	200	500
Sum investeringer	6310	9000	7700	8000

Investeringene er planlagt finansiert slik:

	1989	1990	1991	1992
Tilskudd m.v.	2600	4000	2500	2500
Låneopptak	3710	5000	5200	5500
Sum	6310	9000	7700	8000

TORBJØRN OLSEN

1. Tilbakeblikk

Fra 1970 og fram til 1982 var det en jevn vekst i folketallet i Porsanger kommune. Dette var en tid hvor den første, store etterkrigs-generasjon etablerte seg og stiftet familie, og kommunen fikk føling med den første eldrebølgen.

Dette var også perioden hvor vi fikk en kraftig endring i bosettingsmønsteret, hvor Lakselv ble det klare sentrum i kommunen. I perioden fram mot 1980 skyldes endringen i bosettingsmønsteret i hovedsak endring i nærings- og transportstruktur.

VIVANN PEDERSEN

Tab 1. Utviklingen i folketallet i områder i perioden 1970-88.

År	Indre	Vest	Øst	Sum
1970	1.291	1.176	588	3.055
1980	2.885	1.142	501	4.528
1982	2.982	1.135	480	4.597
1984	2.961	1.114	441	4.516
1986	2.879	1.096	439	4.414
1988	2.960	1.029	397	4.386

2. Befolkningsutvikling

Fremskrivning av folketallet er en beskrivelse av den mest sannsynlige utviklingen i årene fremover og er et viktig grunnlag for all planlegging.

Den viktigste faktoren som bestemmer befolkningsutviklingen er det at befolkningen blir eldre.

Andre faktorer er:

- flytting
- fødsler
- døde

Det å drive fremskrivning av folke-mengden er preget av en viss usikkerhet, og den øker når perioden forlenges og dess mindre regionen er.

Dette betyr at det er mest reelt å drive framskrivning på kommune-nivå, og den indre utviklingen må ta utgangspunkt i erfaringer til nå og antatte utviklingstrekk.

3. Målsetting

Porsanger kommune har som overordnet målsetting å opprettholde folketallet på dagens nivå.

Dersom man bygger på den utviklingen som har vært fram til nå, må dette ses på som et realistisk mål (TAB 2).

Tab 2. Fremskrivning av folke-mengden i perioden 1990-2000 (Alternativ K2. Kilde SSB)

ÅR	ALDER					SUM
	0-6	7-12	13-15	16-66	67-	
1990	453	334	169	3170	415	4476
91	459	332	163	3116	426	4496
92	454	328	169	3109	433	4493
93	458	345	162	3113	428	4506
94	457	350	159	3119	427	4502
95	458	353	152	3134	429	4526
96	457	355	161	3130	429	4532
97	458	358	162	3128	429	4535
98	457	354	166	3133	438	4548
99	457	351	169	3139	437	4553
2000	457	350	170	3133	443	4553

Det ser ut til at vi kan få et folketall lik det kommunen hadde på begynnelsen av 80-tallet. Derimot er det ingen ting som tyder på at forskyvningen i bosettingsmønsteret vil avta over tid.

Det som er interessant er at antall personer i ulike aldersgrupper ikke vil endre seg over tid. Dette vil igjen få betydning for planleggingen i de ulike sektorene.

Det at vi ikke får en vekst i aldersgruppen 0-6 år og over 67 år, betyr f.eks at det totale omsorgs-ansvaret ikke vil øke. Dette under forutsetning av at familiestrukturen ikke endres vesentlig.

4. Strategi

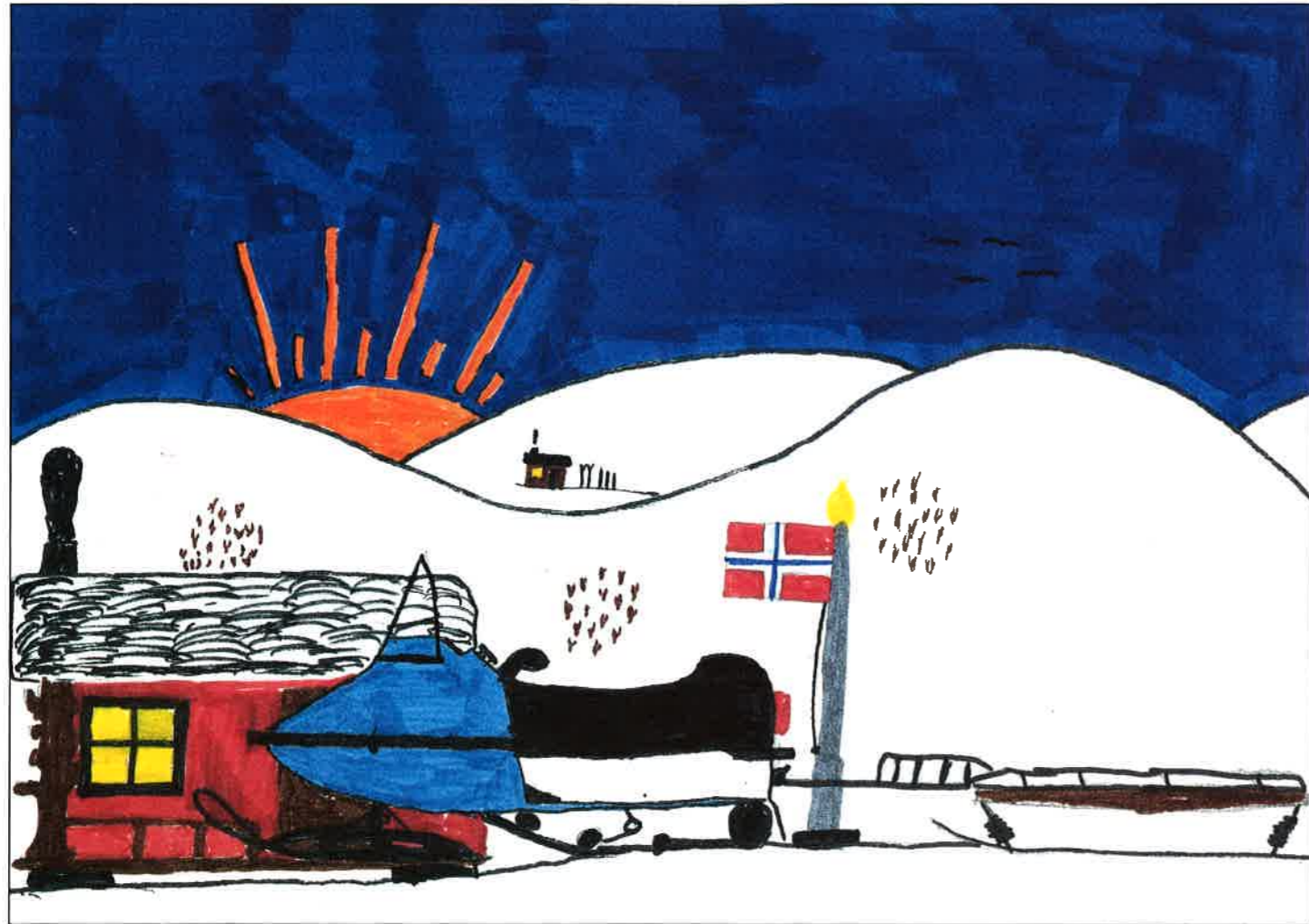
Utviklingen i folketallet vil i sterk grad være avhengig av den politikk som kommunen til enhver tid utøver.

Flyttestrømmen er det som totalt sett vil få størst innvirkning på folketallsutviklingen i kommunen. Det må derfor føres en bevisst og aktiv politikk overfor den mest mobile delen av befolkningen. Det vil si de i aldersgruppen 20-29 år, og spesielt kvinner.

Dette betyr at det må satses spesielt på å:

1. Bidra til å gi ungdommen mulighet for best mulig utdannelse på hjemsted.
2. Bidra til å skape eller forme attraktive arbeidsplasser for ungdommen.
3. Bedre omsorgstilbudet fordi kvinnelig sysselsetting ofte er avgjørende for familielokaliseringen.
4. Jobbe for opprettelse av et kommunalt barne- og ungdomspolitisk utvalg på linje med nyopprettede utvalg på fylkesplan.

Økonomiske utviklingstrekk og rammer

1. Utvikling og status

De økonomiske innstrammings tiltakene som ble iverksatt i begynnelsen av 80-årene førte til store omstillingsproblemer som en ikke

klarte å mestre. Veksten i det kommunale aktivitetsnivå fortsatte, mens veksten i inntektene ikke økte tilsvarende.

Tab 1 (Tall i 1000)

	1985	1986	1987	1988
1. Skatteinnt. m.v.	22611	23706	23538	23499
2. Statlige rammeoverf.	18360	28115	3-705	43882
3. Øvrige d.innt. ex renter	31185	23997	23660	26218
4. Sum driftsinnt.	73256	75818	77903	93599
5. Driftsutg. ex renter	65910	67825	74713	87130
6. Renter k.kred/morarenter	351	375	1186	2113
7. Brutto driftsresult.	6995	7237	2004	4356
8. Netto renteutg. (delf. 4%)	4079	4243	4676	4693
9. Avdragsutg.	4858	5200	4860	4034
10. Netto driftsresult.	-1942	-2206	-7532	-4371

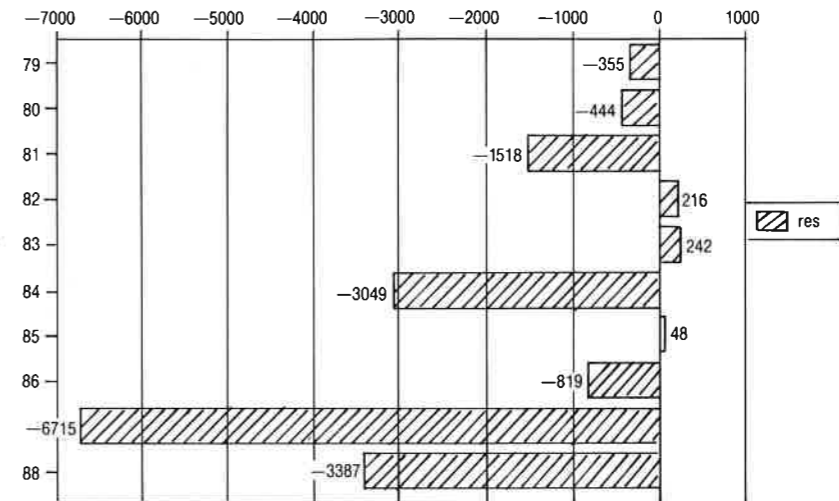
Tab. 1 viser de totale driftsinntekter, driftsutgifter og utgifter til avdrag og renter på løpende lån i regnskapsperioden 1985-1988.

Realvekst i driftsinntektene i perioden 1985-1988 var på 20 mill kr, en økning i faste priser på ca. 5,4% i snitt pr. år. Realvekst i driftsutgiftene i samme periode viser en økning på 23 mill kr, en økning i faste priser på ca 6,4% i snitt pr år.

Utgifter til avdrag og renter løpende lån er redusert ubetydelig i perioden. Lånegjelden pr. 31.12.88 utgjør 45 mill kr. I tillegg hviler en gjeld på Rådhuset på ca 30 mill kr i form av leasingavtale.

Tab 2. viser at kommunens resultatutvikling har vært svært negativ i en årrekke. Akkumulert regnskapsunderskudd pr 31.12.88 er på nær 18 mill kr. Det har blant annet

Tab. 2. Resultatutvikling 1979-1988 (Tall i 1000)

medført at kommunens drift har blitt unødvendig kostnads-krevende med morarenter og renter på kassakreditt. Kassakreditten er på 9 mill kr.

Kommunens økonomiske stilling kan kort oppsummeres slik:
 — kommunen er uten økonomiske reserver som kan hjelpe oss til å takle det økonomiske uføre vi er i
 — på driftssiden er vår handlefrihet kun knyttet til ressurser som frigjøres gjennom omprioritering, effektivisering og rasjonalisering

— til investeringer er vi helt ut avhengige av låneopptak
 — hvis vi ikke viser vilje til betydelig omstillingsevne og effektivisering er kommunens handlefrihet i virkeligheten negativ.

2. Rammebetingelser

I det kommunale plansystem er det 3 dokumenter som står sentralt i forbindelse med økonomiske planlegging og analyse: Årsbudsjett, regnskap og langtidsbudsjett.

Kommuneplanen bygger på en rekke økonomiske forutsetninger som delvis er upåvirkelig for kommunen selv, og som delvis er et ledd i kommunens egen økonomiske politikk. Sysselsettingen er her spesielt viktig da skatteinntektene sammen med de statlige overføringer er kommunens viktigste inntektskilde.

Kommuneøkonomien preges i dag av:

- høy overføringsavhengighet fra staten
- stor lånegjeld
- store regnskapsunderskudd
- synkende skatteinntekter
- dårlig likviditet

Dette er elementer i økonomien som på tross av innføringen av nytt inntektssystem i 1986 gir kommunen liten handlefrihet.

Det skjer kontinuerlig overføring av oppgaver fra staten og fylket til kommunene. De økonomiske overføringene fra sentralt hold til nye oppgaver er ikke alltid i samsvar med oppgavene.

3. Hovedmålsetting

Kommunens likviditet må til enhver tid være tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter etterhvert som de forfaller til betaling.

4. Strategi

- kommunen må bygge opp kapitalfond til å møte nye investeringsoppgaver, og større vedlikeholdsprogram for eksisterende bygg og anlegg.
- forbruket må være tilpasset inntektsgrunnlaget
- vurdere mulighetene for å øke inntektene

HANDLINGSPROGRAM 1989-1992

1. Innledning

Tabell 3 viser fremskrivning av budsjettet i perioden 1989-2000 ut i fra dagens driftsnivå. Den viser at kommunens handlingsramme vil forbli negativ med ca. 21 mill kr frem til år 2000.

Organisasjonen Porsanger kommune

KEN RUNE HANSEN

Tab. 3. Forventet økonomisk utvikling 1989—2000

(Tall i 1000)

Lønns- og prisstigning 6%
Økning av skatteinntekter 4%
Økning av rammetilskudd 4% fra 1990
Ingen nye låneopptak

	Vedtatt budsjett 1989	1990	1991	1992	1993 1996	1997 2000
1. Skatteinnt.	24.840	25.834	26.867	27.942	123.401	144.359
2. Rammeoverf. staten	48.319	50.252	52.262	54.352	240.035	279.557
3. Andre driftsinnt.	25.937	27.493	29.143	30.892	143.253	180.856
4. Sum driftsinnt (1+2+3)	99.096	103.579	108.272	113.186	506.689	604.772
5. Driftsutg (-)	84.839	89.929	95.325	101.045	468.555	591.539
6. Brutto driftsres.	14.257	13.650	12.947	12.141	38.134	13.233
7. Utgifter renter/avdrag	9.037	13.150	12.447	11.641	42.564	34.564
8. Dekn. av underskudd	3.000					
9. Til disp.	2.220	500	500	500	-4.430	-21.331

2. Målsetting

Kommunen målsetter at offentlig forbruk og investeringer ikke skal overstige de til enhver tid tilgjengelige økonomiske ressurser.

- omgående styrking av kontant-beholdningen
- dekning av akkumulert regnskapsunderskudd
- refinansiering av lånegjeld
- innføring av nettobudsjetttrammere

3. Prioriterte tiltak

- ingen investeringer som medfører utgifter til drift
- omstilling og effektivisering i driften

- strengere kostnadskontroll
- midlertidig ansettelsesstopp

Prioriterte tiltak må inngå i den totale planlegging og virksomhet.

Langtidsbudsjett 1989 - 1992 Sentraladministrasjonen (tall i 1000)

1989 kroner	1989	1990	1991	1992
Netto driftsramme	8318	3560	3560	3560
Investeringsramme	1500		500	500

1. Innledning

En av de viktigste utfordringer i offentlig virksomhet er å arbeide for at organisasjons- og samarbeidsformer tilpasses den genrelle samfunnsutviklingen. Viktige trekk i denne utviklingen er bl.a. en rask teknologisk, økonomisk, organisasjonsmessig og miljømessig utvikling.

Satsing på organisasjonsutvikling og personalpolitikk er derfor nødvendig for ikke å tape i konkurransen om kvalifisert arbeidskraft og for å være i stand til å møte økende krav til effektivitet og service.

Sentrale avtaler forplikter kommunen til å utvikle tiltak innen personalpolitikk og organisasjonsutvikling.

2. Bakgrunn

Det er viktig at organisasjonsutvikling og personalpolitikk blir en del

av den samlede kommuneplanlegging. Satsing på tiltak for å utvikle menneskelige ressurser i organisasjonen er en forutsetning for en effektiv og levedyktig organisasjon.

Samling av kommunens administrasjon i et felles administrasjonsbygg gjør at forholdene ligger til rette for bedre kommunikasjon og samarbeid mellom de forskjellige etater og bedring av service overfor publikum.

Kommunen har satt igang en organisasjonsutviklingsprosess hvor det arbeides med forbedrings- og effektiviseringstiltak. En del tiltak er allerede iverksatt.

Personalpolitiske retningslinjer er også vedtatt. Disse angir rekrutteringstiltak, personalutviklingstiltak og arbeidsmiljøtiltak.

Innføring av ny nemdstruktur har medført økt mulighet for delegering av avgjørelsesmyndighet til hovedutvalg og sektoradministrasjon.

3. Framtidsutsikter

Evne til omstilling og fleksibilitet vil fortsatt være viktig i kommunal forvaltning. Dette på grunn av en rask teknologisk, økonomisk, organisasjonsmessig og miljømessig utvikling.

Kommunens organisasjon må derfor kontinuerlig vurderes for å få best mulig utnyttelse av ressursene og for å kunne yte best mulig service til befolkningen.

Både når det gjelder politisk og administrativ styring av den kommunale virksomhet, er det viktig å skille mellom forhold som gjelder bedriften Porsanger kommune og samfunnet Porsanger kommune.

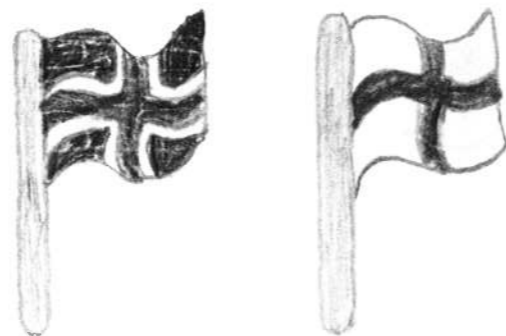
Innføring av EDB vil medføre forbedring og effektivisering av administrative rutiner og frigjøre ressurser til annet arbeid.

Porsanger kommune som organisasjon har i dag et forholdsvis stabilt personale, men innen helsesektoren, skolesektoren og barnehagesektoren er det fortsatt be-

MAY HELEN AMUNDSEN

Porsanger

Næringsliv og sysselsetting

hov for å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft.

Et godt arbeidsmiljø er viktig for å få maksimal utnyttelse av de menneskelige ressurser i organisasjonen. Politikere, ledere og medarbeidere må på alle plan drive holdningskapende arbeid for å etablere en bedriftskultur.

Politisk organisering bør også være gjenstand for vurdering, særlig med tanke på delegasjon av avgjørelsesmyndighet sett i sammenheng med krav om større effektivitet og bedre service.

4. Hovedmålsetting

Målet er å forbedre og effektivisere organisasjonen for å kunne møte de utfordringene kommunen står overfor.

5. Strategi

Kommunen vil prioritere følgende tiltak for å oppfylle målsettingen:

- utbygging av EDB
- fortsatt arbeid med organisasjonsutvikling
- personalutviklingstiltak
- rekrutteringstiltak
- arbeidsmiljøtiltak

HANDLINGSPROGRAM 1989—1992

1. Målsetting

Kommunen må med utgangspunkt i ressursituasjonen, organisere sin virksomhet slik at den kan yte best mulig service overfor befolkningen.

2. Prioriterte tiltak

1. Opplæring/Personalutvikling.
 - Opplæringsplan for kommunen fullføres snarest.
 - Opplæring av ledere, andre ansatte og politikere prioriteres.
 - Det avsettes midler til opplæring av ansatte og folkevalgte.

2. Fullført saksbehandling
— Innføres gradvis i løpet av 1989.

3. Informasjon og kommunikasjon.

- Informasjonsplan utarbeides i løpet av 1989.
- Informasjonsmøter, hvor ledere og tillitsvalgte deltar, avholdes jevnlig for å bedre kommunikasjonen i organisasjonen.

4. Delegering.

- Fullføring av delegasjonsreglement slik at avgjørelse i administrative saker skal skje på lavest mulig nivå i organisasjonen.

5. Lønn

- Lønnspolitikk må sees i sammenheng med personalplanlegging og personalutvikling.

1. Arbeidsplasser

Tilbakeblikk:

I 1970 var det totalt 2423 personer i yrkesaktiv alder i Porsanger kommune, og i perioden fram til 1986 steg antallet til 3037. Det var altså en vekst på 614 personer, som utgjør en årlig vekst på 36 personer.

Dette var også en periode hvor

kvinneandelen blant de yrkesaktive økte i betydelig grad. En del av dette var trolig i form av deltidsarbeidsplasser.

Framtidsutsikter:

Med bakgrunn i fremskrivningen i folketallet ventes det en årlig vekst med 9 personer frem mot år 2000 (Tab. 1).

Tab. 1 Beregnet vekst i antall personer i yrkesaktiv alder.

ÅR	ANTALL	ØKNING	I PERIODEN
1986	3004		
1990	3170	103	1986-90
1995	3134	27	1990-1995
2000	3133	-1	1995-2000

2. Nærings sammensetningen

Tilbakeblikk:

Perioden 1970-80 var preget av nesten ensidig vekst innen alle næringer. Vekst i antall arbeidsplasser var på 65% eller 773 personer.

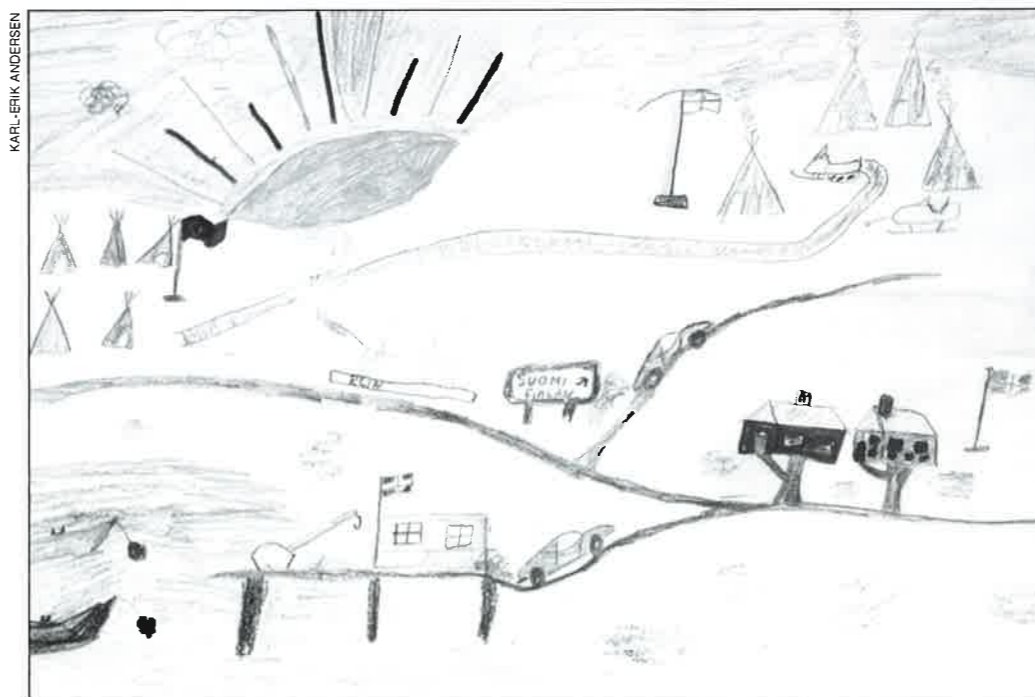
Tilbakegangen var innenfor jord-

bruket og sjøtransport, med henholdsvis 43% og 56% eller 81 og 25 personer.

Den store veksten kom i hovedsak innenfor de tjenesteytende næringene, og fordeler seg slik tabellen viser. (Tab. 2).

Tab. 2 Økning i antall arbeidsplasser etter ulike næringer 1970-80.

NÆRING/VEKST	VEKST I ANTALL	VEKST %
1. Helse & sosial	193	722
2. Bank/forsikring	29	363
3. Offadm. forsv. politi	274	239
4. Industri	50	206
5. Varehandel	142	200
6. Hotell & Restaurant	36	60
7. Bygg & anl	47	15

Muligheten for å kunne si noe om utviklingen etter 1980 er vanskelig, p.g.a. manglende datamateriale på kommunenivå.

En vurdering av utviklingen må derfor bygge på de data som finnes på nasjonalt nivå.

Her har tilbakegangen innenfor primærnæringen fortsatt, og man er nå inne i en ekstra vanskelig situasjon innen fiskerinæringen pga. nedfiskingen av ressursene.

Veksten innenfor offentlig og privat service har fortsatt fram til 1985/86. Men i de siste 1-2 år er det blitt en stagnasjon og kamp for å opprettholde dagens sysselsettingsnivå.

Derimot er det en fortsatt vekstmuligheter innenfor reiselivsnæringen. Veksten innenfor de kunnskapsbaserte næringene har også vært markant.

Framtidsutsikter:

Behovet for nye arbeidsplasser vil avta frem mot år 2000. Dette betyr at det eksisterende næringsliv vil utgjøre hovedfundamentet for den fremtidige næringsutviklingen.

Det forutsettes at bedriftene klarer å tilpasse seg de endringene som nå skjer innenfor norsk økonomi. En for stor avvikling av lokale bedrifter vil kreve en sterkere innsats for å få til nyetablering.

Næringslivet må klare en raskere endrings- og omstillingstakt for lettere å kunne tilpasse seg utviklingen.

Dette betyr igjen en sterk satsing på kompetanseheving, produktutvikling og markedsføring.

I fylkesplanen for Finnmark legges det opp til en sterkere prioritering av krav om kunnskap, lønnsomhet til nye prosjekt og næringsutvikling generelt. Dette stiller også økte krav til det lokale næringsliv.

Framtidsmulighetene må ses i lys av dagens situasjon og det samfunn vi går inn i.

Gjennom en offentlig utredning er de framtidige muligheter for kombinasjonsnæringen vurdert. En bedring av rammebetingelsene her vil gi nye muligheter til kommunens distrikt.

Det største vekstpotensiale i dag ligger innenfor reiseliv og kunnskapsbaserte næringer.

En sterkere satsing på reiselivet vil stille krav til reiselivsnæringens evne til samarbeid og koordinering. Dette forutsetter et godt plangrunnlag som bl.a. skisserer valg av strategi og ansvarsfordeling.

Innenfor enhver næringsssatsing vil det være behov for kompetanseheving. Dette kan oppnås gjennom et aktivt og nært samarbeid mellom kommunens næringslivsrepresentanter, den videregående skole og arbeidsmarkedsetaten.

Framtidsutviklingen tilsier en næringsstruktur som er kunnskapsorientert med både generelle og spesielle kompetansekrav. Som utdannings-senter kan den videregående skolen i kommunen delta aktivt i denne prosessen.

Porsanger kommune har ikke noe forskningsmiljø og det er få bedrifter med spesiell kompetanse.

Muligheten ligger likevel i hvordan den totale satsingen organiseres. Næringslivet, kommunen, de fylkeskommunale og statlige institusjoner må finne en felles plattform å samarbeide ut fra.

Framtidsutsiktens konsekvenser:

Man har i en tid vært inne i en fase som har vært preget av regional sentralisering. Denne tendensen ser ut til å fortsette. Dette vil stille spesielle krav i arbeidet med å:

- Opprettholde folketallet
- Heve kompetansen innen ulike områder. Dette fordi sentralisering også betyr sentralisering av kompetanse.

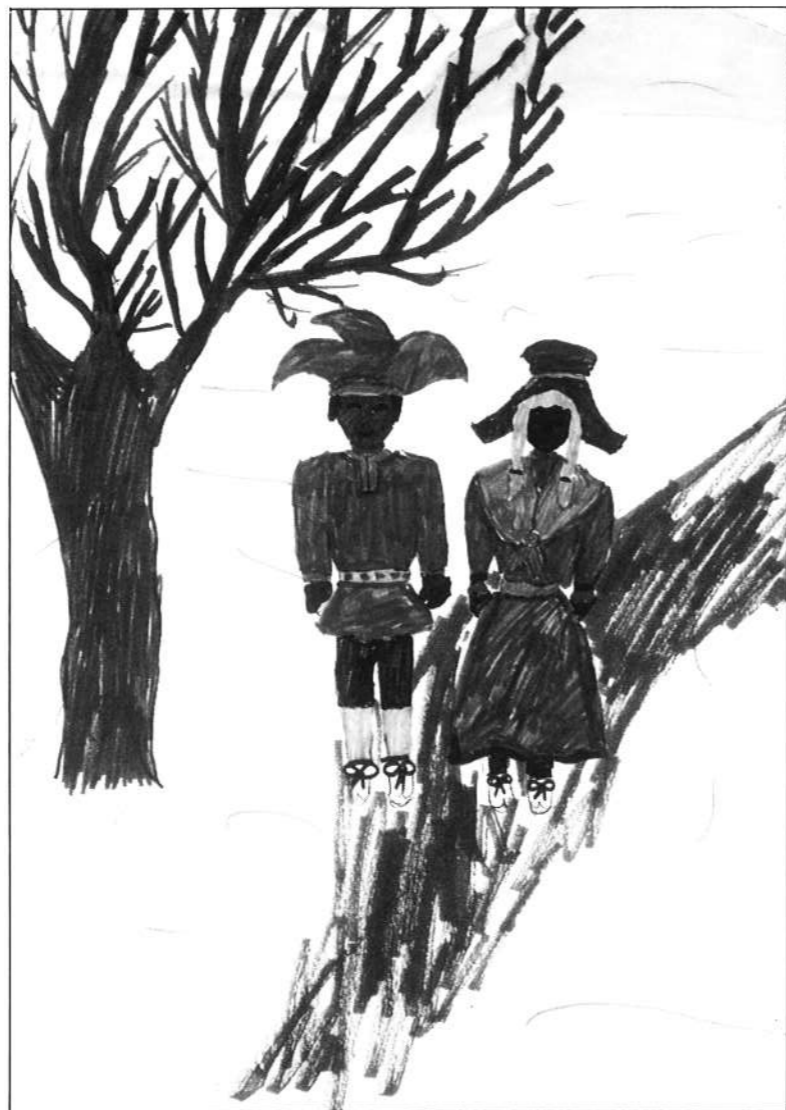
Vi beveger oss også inn i et samfunn som i sterkere grad vil bli preget av begrenset tilgjengelighet på ressurser.

Vi må derfor i større grad stole på egne krefter, utforme en strategi som i sterkere grad tar hensyn til hvordan man bedre skal utnytte lokale/tilgjengelige ressurser.

Det betyr videre at vi må være villig til å gå nye veier når det gjelder å organisere den totale aktiviteten innen kommunen som geografisk enhet.

3. Hovedmålsetting

Hovedmålet er arbeid for alle. En høy sysselsettingsfrekvens må ses

TORGUNN ALISE HANSEN

på som samfunnsøkonomisk lønnsomt. Dette forutsetter et allsidig næringsliv som fanger opp flest mulig.

Arbeidet med å nå målsettingen vil kreve vilje og evne til prioritering og best mulig ressursutnyttelse.

4. Strategi

Dagens næringsliv vil utgjøre hovedfundamentet i den fremtidige næringsutviklingen, og det må derfor vises spesiell oppmerksomhet. En videreutvikling og vekst vil kreve et aktivt og målbevisst næringsliv, og vil da kunne foregå gjennom:

- en ny vurdering av fremtidig organisering. Her må det lokale næringslivet, kommunen og andre berørte parter finne en felles plattform å arbeide ut i fra.

- generell kompetanseheving. Dette vil være viktig mht. å sikre stabil arbeidskraft, og skape attraktive arbeidsplasser og sunne bedrifter.
- en bedre kobling mellom skole, arbeidsmarkedsetat og næringsliv. Dette for å sikre god rekruttering.

I arbeidet med å skape nye arbeidsplasser må kvinner og ungdom vises spesiell oppmerksomhet. Dette fordi:

- Kvinnelig sysselsetting er avgjørende for familielokaliseringen. Dette blir også viktig mht. å heve kompetansen i kommunen.
- Muligheten til å opprettholde bosettingen vil bl.a. være avhengig om man klarer å beholde ungdommen i kommunen. En kritisk faktor her vil være muligheten for å få arbeid i perioden mellom skoleslutt og etablering.

Som ledd i en slik strategi må arbeidet med å gi kvinner en mulighet for avlastning fra omsorgsarbeid prioriteres. Dette betyr:

- en større satsing på barnehageutbygging, hvor alternative muligheter må vurderes.
- alternative pleie- og omsorgstilbud.

Porsanger må i sterkere grad forsøke å utnytte sitt geografiske fortrinn og at:

1. FFR har lokalisert store deler av sin virksomhet til Lakselv.
2. Kommunen har fylkets lengste flyplass.
3. Finnmarksmesse er fylkets eneste, årlige messearrangement.

Forsvarets aktiviteter vil fortsatt ha stor betydning for kommunen bl.a. i form av faste arbeidsplasser og kjøp av varer og tjenester. Det sivil/militær samarbeidet må derfor gis høy prioritet.

HANDLINGSPROGRAM 1989 - 1992.

Begrenset ressurstilgang vil prege lokalsamfunnet i planperioden. Ressursutnyttelse vil derfor bli et sentralt emne.

Det må arbeides aktivt for å finne organisatoriske løsninger som kan avhjelpe de problemer man står overfor. Arbeidet med å etablere en lokal næringsforening, hvor representanter fra næringslivet og of-

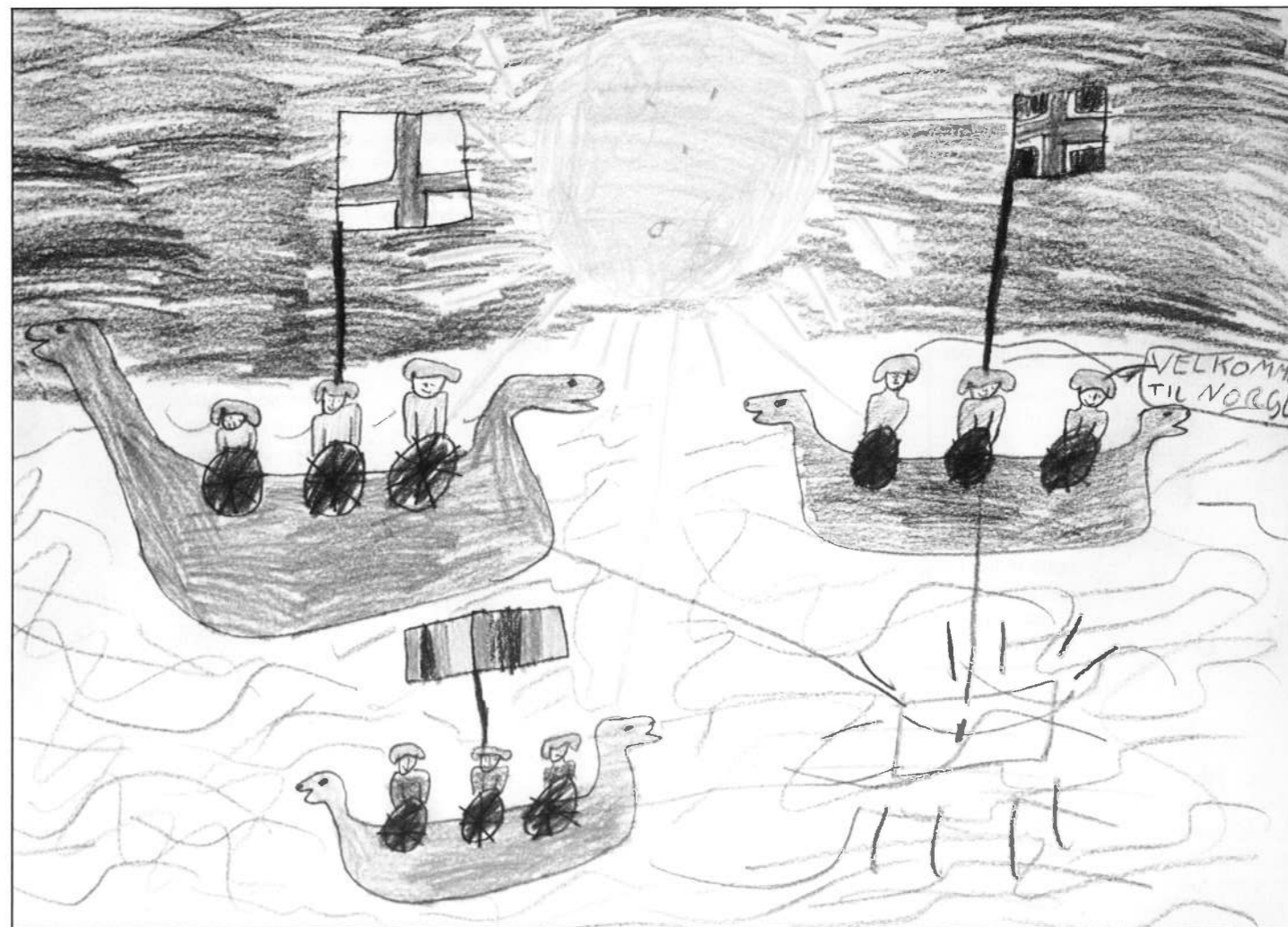
fentlige institusjoner er representert, må gis høy prioritet.

Iverksettelsen av kommunens reiselivsplan vil kreve mye av kommunen og næringslivet i kommende planperiode.

Arbeidet med å bygge opp et kommunalt næringsfond må gis prioritet. Et solid fond vil være en garanti for aktiv næringsutvikling, uavhengig av kommunal økonomi.

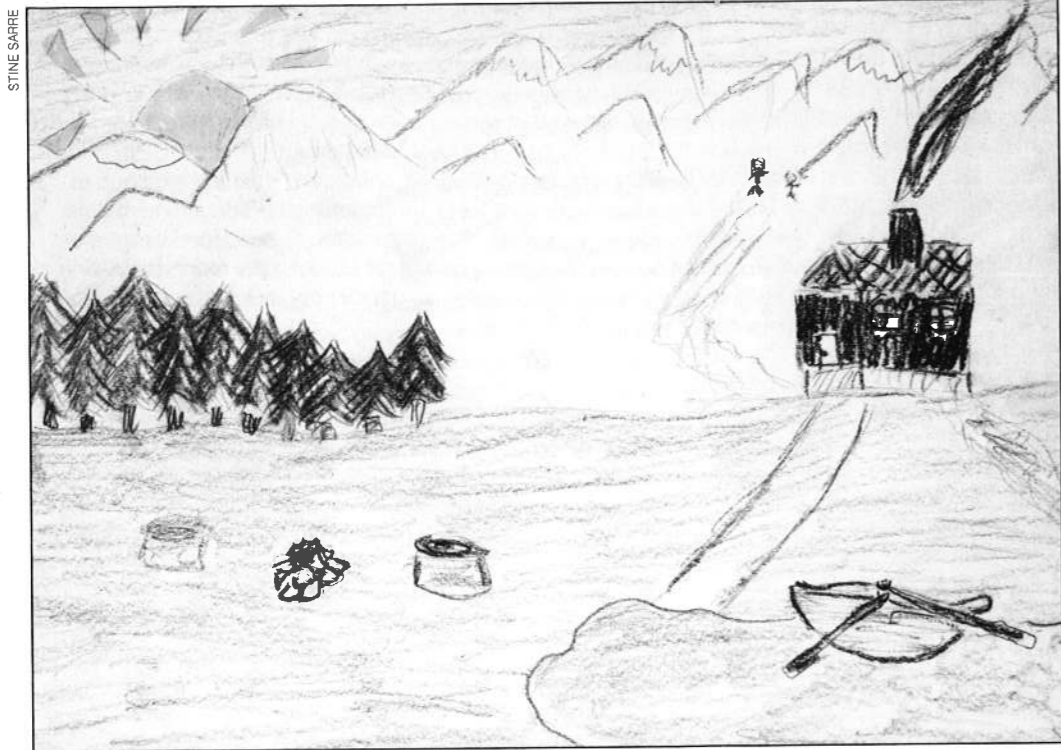
Langtidsbudsjett 1989-1992. (Tall i 1000)

1989 kroner	1989	1990	1991	1992
Tilskudd næringsutv.	340	933	1000	1200
Stabursdalen naturhus		250	250	

VICTORIA SAKOVEN

Kvinner i fokus

1: Innledning

Likestillingsloven pålegger offentlige myndigheter å legge forholdene til rette for likestilling mellom kjønnene, med særlig vekt på å bedre kvinnens stilling.

Kommunen har et ansvar for å skape miljø for at likestillingslovens målsetting skal kunne innfris.

Sentrale og fylkeskommunale myndigheter har slått fast at bedring av vilkårene for kvinner i lokalsamfunnet vil ha avgjørende betydning i en fremtidsrettet distriktpolitikk.

2. Bakgrunn

Kvinneandelen av befolkninga i Porsanger har vært relativt stabil. Kvinnene utgjør i dag ca. 46% av det totale innbyggertall.

Kvinnens sysselsettingsmuligheter er av avgjørende betydning for familielokaliseringen. Andre sentrale faktorer er kvinnens muligheter for utdanning og omsorgstilbud.

Fra undersøkelser om befolkningsutviklingen vet en at kvinneunderskudd har sammenheng med flyttemønstre ved at flere jenter enn gutter flytter fra utkantstrøk. Kvinneunderskuddet er størst i distriktene og særlig merkbart er dette i fiskerikommuner.

Hvordan de totale levekårene i Porsanger oppfattes vil være avgjørende for kvinners valg av bosted. Kvinner som velger å bli boende på hjemstedet, har ofte en situasjon preget av tilpasning. Dette skjer både i forhold til familie og til arbeidsplasstilbudet. Økningen i antall sysselsatte på helse- og sosialsektoren i Porsanger har gitt en økning i antall arbeidsplasser som særlig har rekruttert kvinner. Samtidig har utbygging av det offentlige omsorgstilbudet gitt mulighet til å ta lønnet arbeid.

Det antas at tilknytningen til det samiske, finske og kvænske miljø

forsterker Porsangerkvinnens tilpasningsevne.

3. Fremtidsutsikter

Veksten i den offentlige sektor som skjedde på 70-tallet førte til en viss utjevning av de regionale forskjellene i yrkesaktivitet. Denne veksten var særlig viktig for å opprettholde kvinneandelen i befolkninga.

Redusert vekst eller stagnasjon i antall jobber på 80-tallet, både innenfor offentlig og privat sektor, gir større konkurranse om ledige jobber.

I og med at kvinner i økende grad deltar i yrkeslivet, vil arbeidsmarkedforholdene få større betydning for kvinners valg av bosted. Betydningen av ekteskap som kilde til livsopphold vil bli stadig mindre.

Kvinner vil i sterkere grad planlegge sin livskarriere i forhold til arbeidsmarkedet. Det at kvinner vil utsette ekteskap og familieetablering, få færre barn, prioritere utdanning og ofte bosette seg i områder med en variert næringsstruktur innebærer en stor utfordring for kommunen og regionen i fremtida.

Kvinnens endrede krav til levekårenes kvalitet gjør at kommunen fremover må rette oppmerksomheten mot kvinners valgmuligheter dersom kvinneandelen skal kunne opprettholdes, og derved bidra til å opprettholde kommunens totale folketall.

4. Hovedmålsetting

Kommunens hovedmålsetting er å fremme likstilling, både i kommunen

som samfunn og i kommunen som bedrift.

Likestillingsperspektivet, med særlig vekt på kvinnens stilling, må derfor være gjennomgripende i kommunens totale planlegging og virksomhet.

5. Strategi

Kommunen vil bidra til å styrke kvinners levekår ved særlig å rette innsatsen mot å

- tilrettelegge utdanningsmulighetene
- tilrettelegge for et variert arbeidsplassstilbud
- styrke omsorgstilbudet
- sikre kvinners deltagelse ved utforming av nærmiljøene
- bevare det fler-kulturelle særpreget
- tiltaksprosjekt for Børselv «Bygdetun» søkes igangsatt i planperiode II 1992 - 1995.

HANDLINGSPROGRAM 1989-1992

1. Innledning

Kommunen har opprettet likestillingsutvalg. Denne funksjonen er i dag tillagt formannskapet som en midlertidig ordning. Mye av grunnlaget for kommunens kvinnesatsing vil bli lagt gjennom «Kvinneprosjektet». Prosjektet tar sikte på å motivere kvinner for økt engasjement i samfunnsliv og næringsliv. Forprosjektet er finansiert gjennom Utbyggingsfondet i Finnmark og kommunens næringsfond.

For kommunen som bedrift vil det være viktig å gi likestillingsperspektivet en sentral plass i den daglige virksomhet. På den måten vil en også kunne oppnå signaleffekter i kommunen som samfunn.

2. Målsetting

Porsanger kommune har som målsetting å skape miljø for aktivisering av kvinneressurser.

3. Prioriterte tiltak

Kommunen vil i perioden:

- søke å gi kvinner mulighet til å ta utdanning lokalt.
- vurdere alternative former for omsorgsavlastning.
- gi informasjon for holdningsendring.
- avsette administrative ressurser for å iverksette kommunens likestillingspolitikk
- iverksette «kvinneprosjektet»
- handlingsplan for likestilling utarbeides

Språk og samfunn

1. Historikk

Den opprinnelige bosetting i Porsanger besto av samer. Fra 1750 finner vi spor av den første finske bosetting, mens hovedtyngden av finsk innvandring skjer fra 1850-1900.

Økningen i den norske bosetting tok til ved århundreskiftet.

I etterkrigstiden har det skjedd en betydelig innflytting fra kyst- og fjordstrøkene i fylket samt at utbyggingen av offentlig service og militære anlegg har gitt en relativ stor sør-norsk tilflytting.

2. Status

Befolkningen er i dag sammensatt av innbyggere som har finsk, kvænsk, samisk og norsk som morsmål.

Språkene har en viss geografisk fordeling, idet finsk og kvænsk er mest utbredt på østsiden av fjorden, Brennelv/Østerbotn og i Lakselvdalen. Den største samiskspråklige bosettingskonsentrasjonen finner en på vestsiden av Porsangerfjorden, i Skoganvarreområdet og i Brenna. Lakselvdistriktet har det største innslag av norsktalende.

Disse befolkningsgrupper representerer forskjellige kulturtradisjoner, både mellom språkgrupper og i en språkgruppe. Eksempelvis representerer den samiskspråklige befolkningen en reindriftstradisjon og en sjøsamisk tradisjon. For kommunen som helhet gir dette et kulturelt mangfold.

3. Fremtidsutsikter

De grunnleggende betingelsene for opprettholdelse av samfunnets kulturer vil bl.a. være mulighetene for arbeid, sosial tilhørighet samt mulighetene for å bevare og styrke kulturarven.

Det kulturelle mangfoldet, som er et særpreg for Porsanger kommune, åpner for positive utviklingsmuligheter.

Undersøkelser tyder på at tilhørighet til kulturtradisjoner forsterker tilpasningsevnen til arbeidsmarkedssituasjonen. I den samiske kulturtradisjon har tilpasningen tradisjonelt skjedd innen primærnæringene.

Utviklingsmulighetene ligger først og fremst innenfor utmarks- og reiselivsnæringene samt innenfor husflid og håndverk.

Arbeidet som gjøres for et Kvæntun i Børselv og et Naturhus på Stabursnes er et viktig bidrag i så måte.

Gjennom de mulighetene som er skissert for kombinasjonsnæringene vil en kunne oppnå positive virkninger for distriktene.

4. Hovedmålsetting

Kommunens hovedmålsetting er å bevare og videreutvikle lokalsamfunnets mangfoldige kulturarv.

Det må derfor legges vekt på å bedre de ulike kulturers utviklingsbetingelser.

5. Strategi:

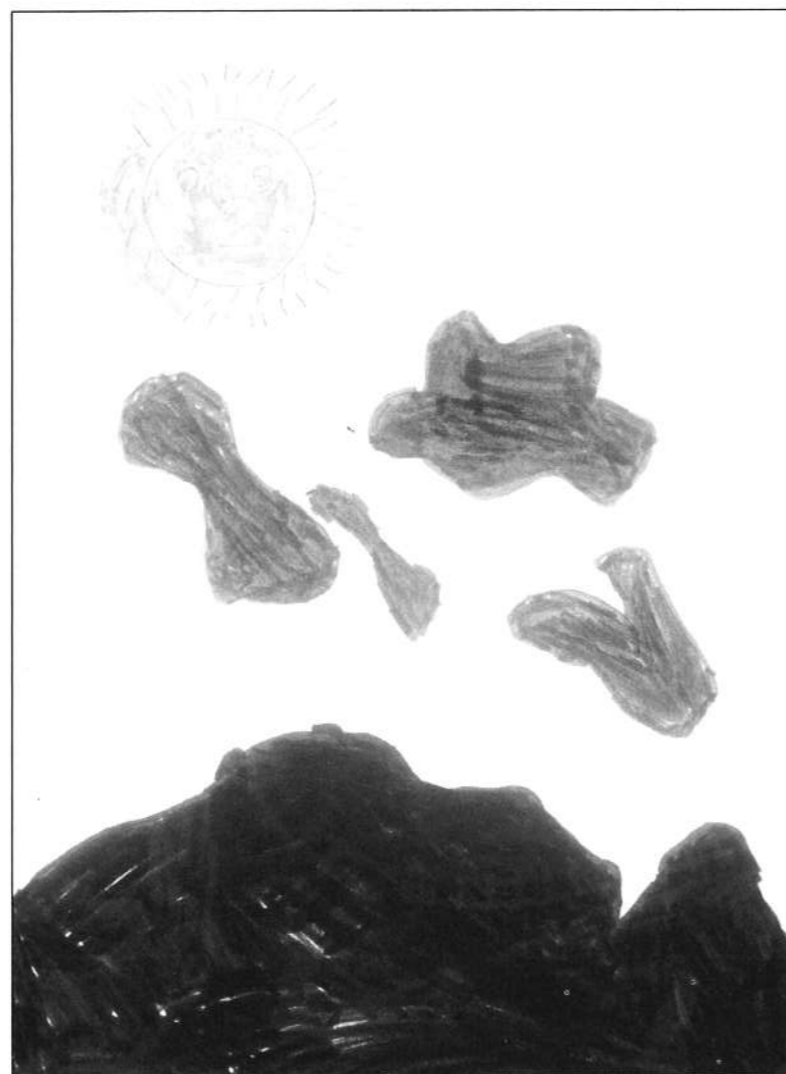
Kommunen vil bidra til å styrke de ulike bygdesamfunns kulturarv ved

- å prioritere tiltak for kvinner og ungdom

- å legge vekt på lokalt språk og kultur i grunnskoleundervisningen

- en styrt utnyttning og utvikling av utmarksressursene i nært samarbeid med de ulike lokalmiljøene.

Strategivalget må inngå i kommunens totale planlegging og virksomhet.

KEN EILIF KRISTIANSEN

Naturressurser og utmarksarealer

1. Innledning

Med de naturgitte forhold vi har i Porsanger har utnyttelse av naturressursene selvfølgelig vært hovednæringsveien. Denne hovednæringsveien som i Porsanger ble drevet av samer, kvæner og nordmenn var en utpreget kombinasjonsnæringsvei med fjordfiske, jordbruk, jakt, fiske og reindrift som viktige elementer.

Kombinasjonsdriften har lenge vært på vikende front, til fordel for ensidig satsing inne fiske, jordbruk, reindrift. I tillegg har nye interesser innen utmarka kommet til. Viktig her er forsvaret, turisme, moderne friluftsliv og miljøvernmyndighetene. Det økede antall «aktører» som har interesse knyttet til naturressurser og utmarksarealer gjør det mer nødvendig enn noen gang tidligere å ha både mål og virksomhetsplaner for de kommunale forvaltningsoppgaver

innen denne sektoren.

Hvis det viser seg at det er grunnlag for ny næringsvirksomhet må ikke dette gå på bekostning av naturverdien. Miljømessige hensyn skal likestilles med økonomiske faktorer.

2. Beskrivelse av rammebetingelser

- Over 95% av arealene i kommunen tilhører staten (statens umatrikulerte grunn). Det aller meste av dette er utmark.

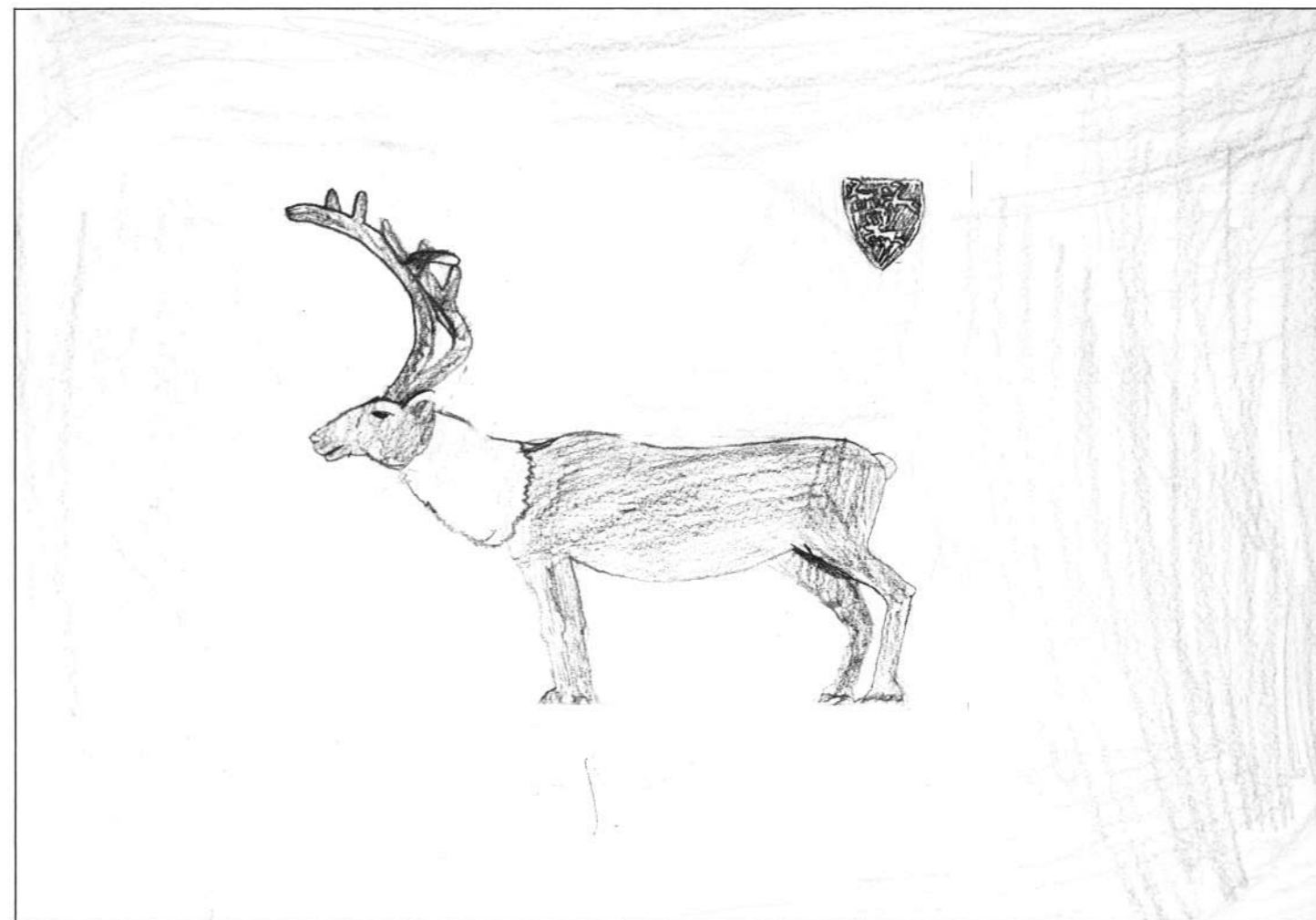
- Gjennom lov om statens umatrikulerte grunn i Finnmark med tilhørende forskrifter forvaltes grunneierinteressene av Jordsalgsmyndighetene.

- Plan og bygn.loven pålegger kommunen planleggingsansvar for det totale landareal og de nære sjøområdene innen kommunen.

- En rekke særlover regulerer forvaltningen av naturressursene benyttet til utmark. Her kan nevnes lov om reindrift, viltloven, innlandsfiskekloven, friluftsløven, naturvernloven, forureningsloven og lov om militær rekvisisjonsrett.

3. Hovedmålsetting

Når eksisterende eller nye virksomheter skal planlegges må målet være å opprettholde naturens egenverdi.

HOLUF EIVEN FÖHR

Ut fra dette faktum skal kommunen søke å styre utnyttelsen av naturressursene og utmarksarealene slik at en tilgodeser både ren næringsvirksomhet, utmarksnæring som bidrag til privat husholdning og den rene rekreasjonsbruken.

4. Strategi

Organiseringen av virksomheten innen planområdet vil selvfølgelig bære preg av den lave kommunale aktiviteten på området, fram til i dag. Strategien kan settes opp i 3 hovedpunkter:

a. Samarbeid med:

- statlige myndigheter
- private lag- og foreninger
- representanter for næringsinteresser i utmark.
- andre kommunale etater

b. Informasjon til:

- publikum generelt
- spesielle grupper blant kommunens befolkning

c. Prosjektarbeid:

Med den rådende kommunale økonomi vil prosjekter med økonomisk støtte «utenfra» være viktig.

TINA MARIA GRØTTE

FRODE JOHANSEN

HANDLINGSPROGRAM 1989 - 1992

1. Innledning

Planområdet er delt i 4 «sektorer»: naturvern, friluftsliv, ferskvannsfiske og viltforvaltning. Hoveddelen av virksomheten innen de 2 første dekkes av kommunestyre/-formannskap og friluftsnemd. De 2 siste henholdsvis av innlandsfiskenemd og viltnemd. Det utarbeides delplaner for friluftsnemda, viltnemda og innlandsfiskenemdas virksomhet. Utgangspunktet for delplanene er de mål og prioriterte tiltak som vedtas i dette kapittel av kommuneplanen.

2. Målsetting og prioriterte tiltak for sektorområdene

Naturvern

Målsetting:

De tiltak som baserer seg på utnyttelse av naturressurser og ut-

TOMAS PETERSEN

marksarealer skal utøve sin virksomhet slik at naturens variasjon og produktivitet opprettholdes og spesielt viktige naturområder sikres.

Prioriterte tiltak:

- Drive informasjon om naturforhold overfor befolkningen i kommunen.
- Skaffe til veie best mulig oversikt over arealbruken i utmark.
- Bidra til å utvikle reiselivsprodukter som ikke kommer i konflikt med lokale og nasjonale utmarksinteresser, herunder verneinteresser.
- bidra til å sikre vegetasjon/klima gjennom forebyggende tiltak som skogplanting og skogrydding.
- påse at beitingen (tråkkeskadene) står i forhold til muligheter for gjenvekst.

Friluftsliv

Målsetting:

- Sikre befolkningen gode muligheter for varierte former for friluftsliv.

Prioriterte tiltak:

- Sikre en styrt utvikling på bruk av motorisert kjøretøy under utøvelse av friluftsliv.

- Sikre viktige arealer for friluftsførmål

Innlandsfiske (elver og vann)

Målsetting:

- Bidra til at fritidsfiske i innlandsvassdrag også i framtiden blir en positiv levekårsfaktor i Porsanger. Med fritidsfiske menes hele spekteret fra stangfiske til husbehovfiske/attåttnæring med garn.

Prioriterte tiltak:

- Drive opplysningsvirksomhet om gjeldende lover og regler for ferskvannsfiske innen kommunen.

- Planlegge og gjennomføre praktiske fiskestelltiltak.

Viltforvaltning

Målsetting:

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Prioriterte tiltak:

- Øke befolkningens interesse, kunnskap og engasjement når det gjelder viltforvaltning.
- Bidra til gjennom oppsyn, tiltak og registrering å bevare spesielt utsatte viltarter og deres leveområder.

Langtidsbudsjett 1989-1992. (Tall i 1000)

1989 kroner	1989	1990	1991	1992
Sum driftsramme	328	353	353	353

LTB tar utgangspunkt i det vedtatte budsjett for 1989. Fra og med 1990 må drift utenom lønn økes med kr. 20.000 i forbindelse med info-materiell om motorisert ferdsel i utmark. I tillegg en økning på 5.000 til info-avdelingen i biblioteket.

Den øvrige drift og lønnsutgifter er beregnet opprettholdt på 1989 nivå.

Inntektssiden utover lønnsmidler er ikke avklart pr. idag. Den er derfor ikke tallfestet i LTB.

Arealforvaltning

1. Innledning

Arealdelen i kommuneplanen sluttbehandles i mars 1990. I dette kapitlet blir planprosessen og innholdet i planforslaget som er lagt ut til offentlig ettersyn beskrevet.

Arealdelen er en viktig del av den langsiktige planleggingen i kommunen. Den skal forankres i de langsiktige mål som er trukket for kommunen. Den skal bestå av en overordnet, grov plan for den langsiktige arealforvaltning. Oversiktskartet er framstilt i målestokk 1:20 000 (Smørfjord, Ytre Billefjord og Stabbursnes/Igaldas). I tillegg til denne oversiktsplanen utarbeides delplaner i Brennelv, Skoganvarre og Børselv.

Planen er i større grad enn generalplankartet for Porsanger ment å være et redskap for aktiv styring av arealbruken i kommunen. Det oppnås bl.a. ved:

- Arealdelen får direkte rettvirkning
- Arealdelen omfatter også de nære sjøområder
- Arealdelen er utformet i samarbeid med publikum, lokale næringsorganisasjoner og statlige/fylkeskommunale fagetater.
- Arealdelen vedtas av kommunestyret med endelig virkning

2. Målsetting

Kommuneplanens arealdel med tilhørende bestemmelser skal utformes slik at den både gir kommunen best mulig styring med arealbruken, og i tillegg en enklere beslutningsprosess i bygge- og fradelingsaker.

3. Strategi

Målsettingen kan bare nås ved en bredest mulig deltakelse fra alle arealinteresserte tidligst mulig i planprosessen. I Porsanger er dette gjort ved at:

- Lokalutvalgene i skolekretsene deltar i diskusjon om arealbruk
- Tilbud er gitt til enkeltinnbyggere og frivillige lag om å komme med forslag til arealbruk
- Statlige og fylkeskommunale fagetater er på et tidlig tidspunkt trukket inn i planprosessen med sine arealinteresser
- Lokale næringsorganisasjoner knyttet til primærnæringene har tidlig levert inn sine arealbehov

4. Planutforming

Landbruks-, natur og friluftsområder. Ca. 90% av kommunens arealer går under kategorien «Landbruks-, Natur og Friluftsområder» (LNF). LNF-området er delt i tre ulike soner (A, B og C) med tilhørende bestemmelser. Disse er:

LNF - sone A

Området hvor spredt boligbygging kan tillates. Det er bare utslippstillatelse som må gis i hvert enkelt tilfelle. Det er ialt 12 midre områder fordelt på Smørfjord, Ytre Billefjord og Stabbursnes/Igaldas som er gitt denne bestemmelsen. Det er områder utenom de 5 største tettstedene hvor en venter en viss utbygging.

LNF - sone B

Dette er områder hvor spredt bolig-, hytte- og ervervsbebyggelse kan tillates etter at det i hvert enkelt tilfelle er avklart at statlige fagmyndigheter ikke har vesentlige innvendinger. I alt utgjør områdene innenfor denne sonen ca. 50% av arealene i kommunen. Når så vidt store deler av kommunen på denne måten ikke er sikret mot utbygging fra kommunens side er det et uttrykk både for liberal arealforvaltning i kommunen, og for et lavt utbyggingspress. For å effektivisere saksbehandlingen innen sektoren bygge- og fradelingsaker bør en på sikt avklare større deler av «sone B» med statlige fagmyndigheter for å forhindre unødig saksbehandling.

LNF - sone C

Innen denne sonen er hytte-, bolig- og ervervsbebyggelse ikke tillatt. Det gjelder ikke for bygging knyttet direkte til primærnæring. Det er viktige friluft-, landbruk og naturinteresser som er årsak til at en i disse områdene ønsker en streng bestemmelse m.h.t. utbygging. I alt utgjør denne sonen ca. 40% av kommunens areal. De største områdene ligger i Gaisse-området sør/vest i kommunen, viddeområdene fra Karasjok og nordover langs kommunegrensen til Tana og Lebesby, de nære fjellområdene sør for Lakselv/Brennelv (Lemmivarre og Låftevarre). Dessuten skjærgården innerst i fjorden.

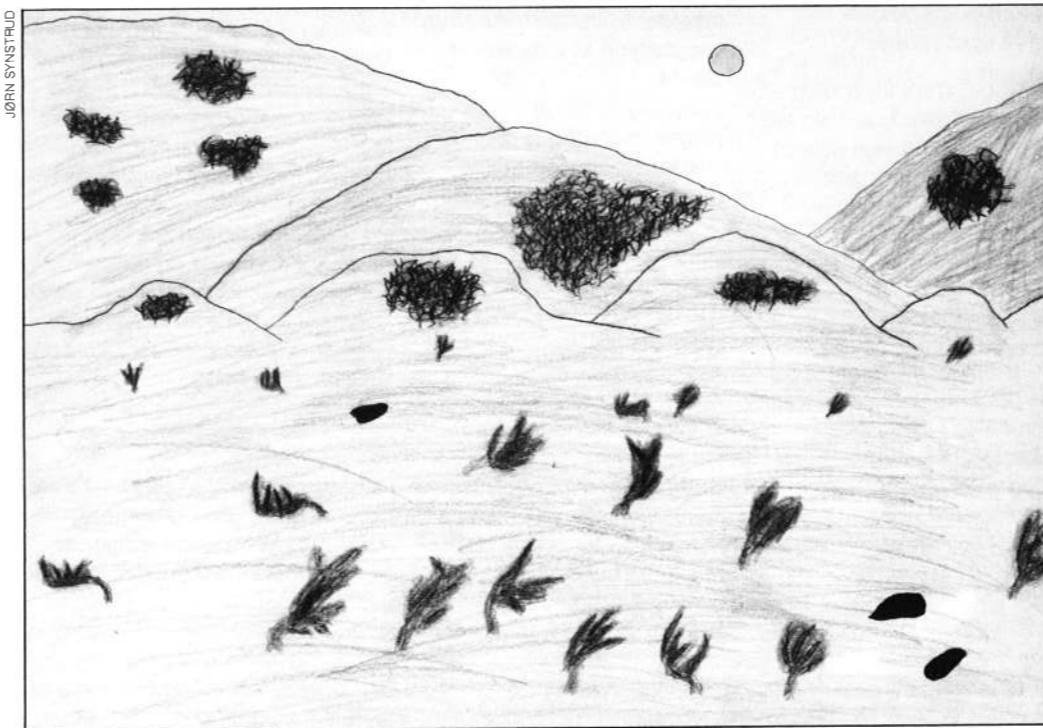
Byggeområder

For å tilfredsstille behovet for byggeklare hyttetomter (uten at en kjenner dette i detalj) er det foreslått 9 nye hytteområder. I alt vil disse gi plass til mellom 150 og 200 hytter. Pr. idag er det ingen ledige hyttetomter i Porsanger. De foreslåtte områdene ligger på følgende steder: Eidevann, Olderfjorddalen, Trevikneset (Kistrand), Stabbursdalen, Råtzi, Gaggavann, Lavkavann og Børselvfjellet.

Båndlagte områder

Porsanger har helt spesielle naturkvaliteter, også sett med internasjonale øyne. En del av disse er sikret mot inngrep ved vernebestemmelser (Stabbursdalen, Stabbursnes, Reinøya og Råddines). Andre er på trapene til å få vern i medhold til naturvernloven (Børselvosen og Viekker). Noen områder er det i tillegg etter kommunens mening, viktig å sikre ved denne arealplanen. Det er områdene langs vassdragene Vieksa og Luostejohka som begge er utsatt for et visst utbyggingspress. Begge disse lokalitetene har botaniske og zoologiske lokaliteter som bl.a. har ført til at fylkesmannen i Finnmark har foreslått Vieksaområdet vernet og Luostejohk-området som interessant med tanke på fremtidig vern. Foruten disse er det 3 mindre områder, Bånkulæksa, Mårsajæggi (spesielle myrområder) og Trollholmsund med sine fine dolo-mittformasjoner er viktig å sikre mot inngrep. Ved en båndlegging i arealdelen må det innen fire år enten utarbeides reguleringsplan for disse områdene eller de må sikres i medhold av naturvernlov. Båndleggingen vil ellers oppheves. Forsvaret har betydelige arealinteresser, særlig i områdene omkring Porsangmoen. Disse er vist i planen. Det vil ikke være utvidete arealinteresser fra forsvarets side de neste ti årene. Sjøområdene i Porsangerfjorden er gitt betegnelsen «Uspesifiserte sjøområder». Det vil si at det ikke er knyttet bestemmelser til områdene som regulerer oppdrettsvirksomheten. Dette er et uttrykk for et lite arealpress i fjorden. Det må også her nevnes at den innerste delen av fjorden er midlertidig sikret mot åpne oppdrettsmerder for laksefisk (Fiskeridep./miljøverndep.).

Program for undervisningssektoren

1. Innledning

Sektor for undervisning er i dag kommunens største og mest ressurskrevende.

Foruten grunnskolen er følgende underlagt sektoren både administrativt og i budsjettssammenheng: Voksenopplæring, barnehagene, kommunal musikk-skole, PP-tjenesten og NKI-skolen.

Den videregående skolen ligger formelt direkte under fylket, men hører med under kommunen i plan-sammenheng.

Grunnskolen er inndelt i 5 kretser der alle unntatt Skoganvarre har skoletilbud fra 1. -9. klasse. Skolene i Lakselv er fulldelt, mens alle distriktsskolene er fådelt.

Det har i de siste 5 - 6 årene vært en betydelig nedgang i antall elever i kommunen, og er i dag nede i rundt 500. Prognosene viser at elevtallet fra nå av vil holde seg noenlunde stabilt, men det forventes en del innbyrdes variasjoner mellom skolene.

2. Rammebetingelser

For grunnskolen vedkommende er grunnskoleloven den viktigste rammebetingelsen på nasjonalt plan. Dette fordi skolen er meget detaljstyrt i form av lover og regler, og det

gis lite alburom med hensyn til det totale undervisningstilbud og organiseringen/ klassedelingen ved den enkelte skole.

Også i voksenopplærings-sammenheng er man relativt bundet av de rettigheter voksenopplæringsloven gir den enkelte elev. På de andre områdene i forbindelse med undervisning står man derimot mer fritt.

På lokalt plan er kommunens økonomi og de politiske vedtak som fattes av skolestyre og kommune-styre de viktigste rammebetingelsene med hensyn til ressursbruk og organisering av skolene.

Den viktigste rammebetingelsen når det gjelder skolens formål og innhold er M - 87 (Mønsterplanen). Den er retningsgivende på nasjonalt plan, og kommunestyret har fattet vedtak om at den skal gjennomføres lokalt.

Kommunens trespråklige og tre-kulturelle grunnlag er også en meget viktig rammebetingelse på lokalt plan.

Et annet viktig moment er tilgangen på kvalifisert lærerpersonell. Dette har vært et stort problem tidligere, men ser nå ut til å kunne bedre seg på grunn av statens virkemiddeltiltak.

En forutsetning er derimot at

kommunen har tilstrekkelig med lærerboliger til disposisjon.

Av nye oppgaver står kommunal overtakelse av Helsevern for Psykisk utviklingshemmede sentralt. Dette vil føre til økte krav til faglige ressurser samt økte ressurser til undervisning i voksenopplærings-sammenheng. Dette vil også stille økte krav til PP-tjenestens faglige kompetanse og størrelse.

3. Organisasjonsmessige betingelser

Foruten voksenopplæring har alle enhetene underlagt undervisningssektoren egen administrativ leder og eget budsjett.

Voksenopplæringen blir i dag administrert av skolesjefen og rektorene ved de ulike skolene.

Ved skolekontoret er det i dag til-satt 1 1/2 kontorfullmektig, en barnehagekonsulent, en konsulent, skolesjef og en pedagogisk veileder i varierende stillingsstørrelse.

4. Hovedmålsetting

Målsettingen er å heve det faglige og resultatmessige nivået, fra grunnskole til og med videregående skole slik at det minst ligger i tråd med landsgjennomsnittet. Heri ligger også at man ønsker å ha en andel av befolkningen som har fullført grunnskole og videregående skole i samsvar med landsgjennomsnittet.

5. Strategi

- Tiltak for å øke skolemotivasjonen hos den enkelte elev.
- Kontinuerlig vurdering av ressursbruken ved hver enkelt enhet slik at man får en maksimal ressursutnyttelse.
- Tiltak for å skape et så godt faglig, fysisk og mellommenneskelig miljø som mulig ved hver enkelt arbeidsplass.
- Aktiv serviceinnstilling overfor alle ansatte og andre med hensyn til praktiske eller andre problemer som måtte dukke opp.
- Gjennom undervisning drive holdnings-skapende arbeid slik at den enkelte elev kan identifisere seg med, og være stolt av sin flerspråklige og flerkulturelle bakgrunn.

- Til enhver tid være ajour med det som skjer på nasjonalt plan med hensyn til skoleutvikling, skoleledelse og annet som berører temaet undervisning.

HANDLINGSPROGRAM 1989 -1992

Grunnskolen

1. Målsetting

Grunnskolen i Porsanger må bygge sin virksomhet på det faktum at kommunen har grunnlag i tre språk og tre kulturer. Den lokale kulturarv må oppvurderes og være utgangspunkt når lokale læreplaner utformes. Skolen skal utnytte ressursene i lokalsamfunnet. Skolen skal også være en ressurs for lokalmiljøet og ta aktiv del i utformingen av dette. Dette innebærer at man i det lengste må søke å opprettholde dagens skolekretser.

2. Prioriterte tiltak

- Tiltak for i større å grad stimulere samarbeidet hjem/skole slik at en aktiv oppfølging av hver enkelt elev sikres.
- Aktiv oppfølging slik at man kan få eksterne midler og ta del i ulike skoleutviklingsprosjekter.
- I samarbeid med andre sektorer lage skolebruksplan slik at man får en maksimal utnyttelse av skolebygninger o.l., og slik at man kan belaste kostnadene der de hører hjemme.
- Alle ekstraordinære tiltak søkes løst ved prosjekt eller sysselsettingsmidler de nærmeste årene.
- Utarbeide en etterutdanningsplan for lærere slik at man oppfyller sin etterutdanningsplikt, men på en måte at man får dekket de mest prekære behov først og siden eventuelle andre kurs.
- Vektlegging av rådgivningstjenesten.
- Videre oppfølging av LIS (ledelse i skolen)

Videregående skole

1. Forutsetninger

Lakselv videregående skole er en kombinert videregående skole med 3-årig undervisningstilbud innenfor følgende studieretninger: Allmennfag, Handel- og kontorfag, Håndverk- og industrifag, Husflid- og estetiske fag.

I tillegg har skolen 1-årig tilbud innen kokk, servitør og husstell.

Denne fagkompetanse gjør skolen i stand til å utvikle en utdanningsprofil som er tilpasset det lokale næringslivs ulike behov.

2. Målsetting

Den videregående skole i Lakselv har som mål å være en aktiv og nødvendig kompetanseleverandør og samarbeidspartner i det samfunnen er en del av.

Skolen ønsker sammen med eksterne medspillere (kommune - arbeidsmarkedsetat - næringsliv) å utgjøre en drivkraft til positiv endring.

3. Prioriterte tiltak:

- Motivere ungdom til å ta utdanning.
- Gi bevisst yrkesorientering om de muligheter som gis, også relatert til de kommunale/fylkeskommunale behov.
- Utvide skolens organisasjon slik at den blir i stand til å endre seg etter nye behov (åpen og problemløsende). Skolen nærmer seg avslutning på LEVIS = ledelse i videregående skole og har nettopp startet et 3-årig prosjekt «Skolevurdering». Begge er arrangert gjennom Rådet for videregående opplæring.
- Videreføre/videreutvikle samarbeidet skole - næringsliv slik at elevene kan bli kjent med hvilke kompetansebehov og jobbtillbud som finnes i det lokale næringsliv.
- I tillegg er det ønskelig å utvikle ulike kurstilbud for å heve, oppdatere og videreutdanne den lokale fagkompetanse.
- Utarbeide utdanningsmodeller på tvers av studieretningene, lage nye kombinasjoner av de tilbud skolen allerede har, som f.eks. en kobling mellom husflid- handel og kontorfag, slik at dette kan imøtekomme behov i reiselivssammenheng, som ett av kommunens satsingsområder.

- Øke kurstilbud innen voksenopplæring, lagt både til dag- og kveldstid innenfor ulike allmennfag og yrkesfag. Med modulstrukturerte fagplaner kan det gis tilbud som bedre fanger opp den enkelte utdannings-søkers behov.

Voksenopplæring

1. Målsetting

Samle og utvikle de eksisterende ressurser på området slik at man blir i stand til å møte de nye ventende oppgaver samt ivareta dagens oppgaver på en bedre måte.

2. Prioriterte tiltak

- Samle all voksenopplæring under et tak og overføre all administrasjonsressurs på en person. Dette for å skape et bedre faglig miljø for de som arbeider i den sektoren samt bedre utnyttelsen av læremiddelressurser o.l.
- Tverrsektorielt samarbeid med helse- og sosialsektoren i forbindelse med overtakelsen av helsevern for psykisk utviklingshemmede.

Barnehagene

1. Målsetting

Den overordnede målsetting er at det til enhver tid finnes nok barne-

hageplasser i forhold til behov/etter-spørsel.

Barnehagene må videre bygge sin virksomhet på det faktum at kommunen har grunnlag i tre språk og tre kulturer, og gjennom lek, ulike aktiviteter og samhandling med andre barn, gi barna positive opplevelser knyttet til læring.

2. Prioriterte tiltak

- Søke å finne alternative måter å finansiere barnehageutbygging på slik at målsettingen kan nås på tross av trange økonomiske rammer. Samarbeid med næringslivet, forsvar, foreninger, lag og organisasjoner er her alternative muligheter.
- Organisering av barnehagevirksomheten slik at alle barn med bakgrunn i Porsangers tre språk og tre kulturer får anledning til å praktisere sitt morsmål og ta vare på sin egenart også i barnehagesammenheng.
- Søke å tilrettelegge forholdene slik at elever i videregående skoler med barnehagebehov får et reelt tilbud. Dette kan oppnås ved en utvikling av eksisterende barnehage-tilbud i Porsanger, bl.a. i samarbeid med Finnmark fylkeskommune.

Høyere utdanning

1. Målsetting

Kunne tilby høyere utdanning innen fagområder som er spesielt etter-spurt av det lokale næringsliv.

2. Prioriterte tiltak

- I samarbeid med næringslivet og tiltaksapparatet søke å finne frem til aktuelle samarbeidspartnere som kan være villig til å starte med virksomhet i Lakselv som f.eks. NKI-skolen.
- Ved bruk av fjernundervisning gis et tilbud om høyere utdanning.

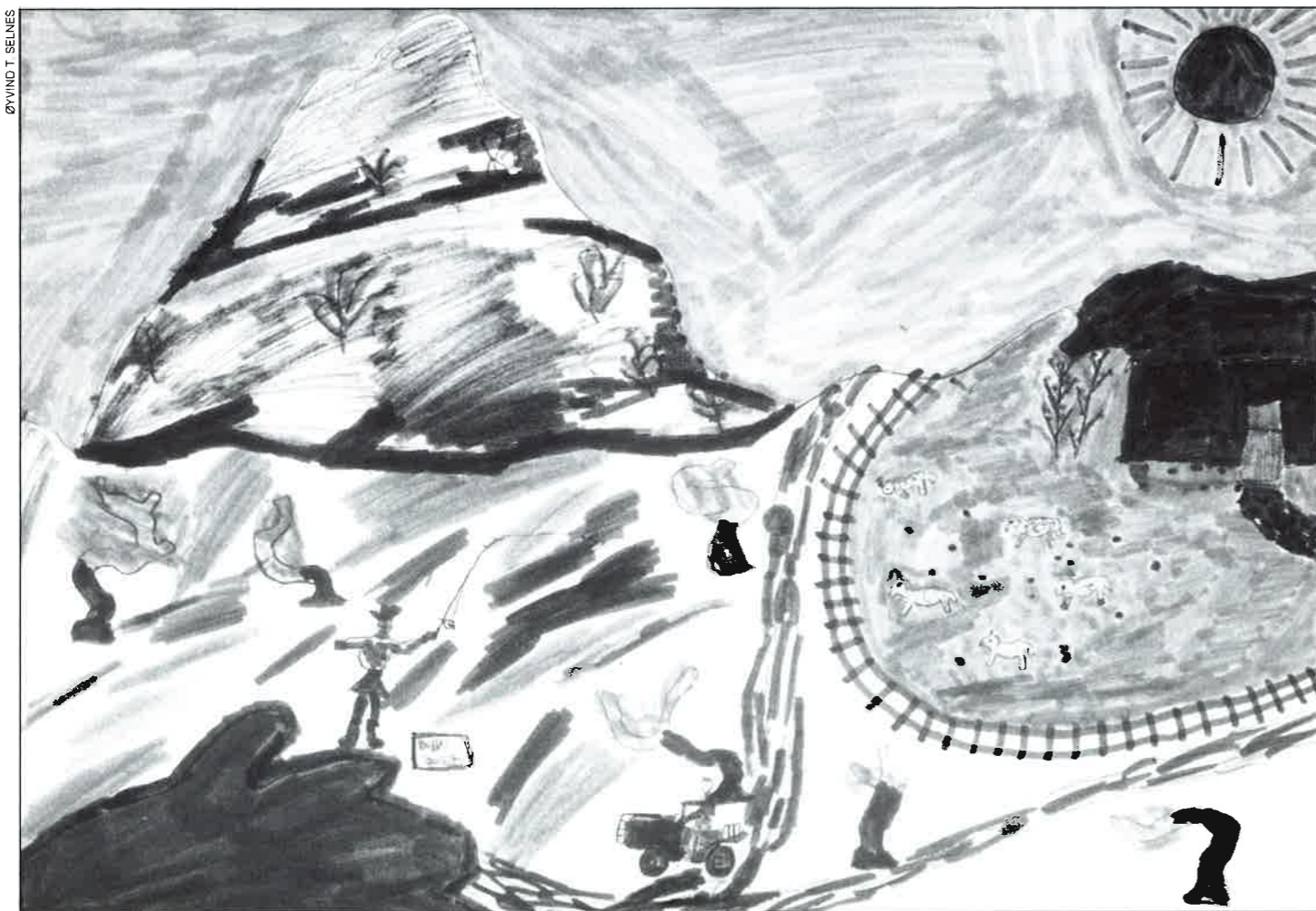
Skolekontoret

1. Målsetting

Til enhver tid yte tilfredstillende service overfor lærere, elever, foreldre og andre som kommer i kontakt med skolekontoret.

2. Prioriterte tiltak

- Lage årsplaner og ukeplaner for rutinemessige arbeidsoppgaver, behandlingstider for ulike saker.

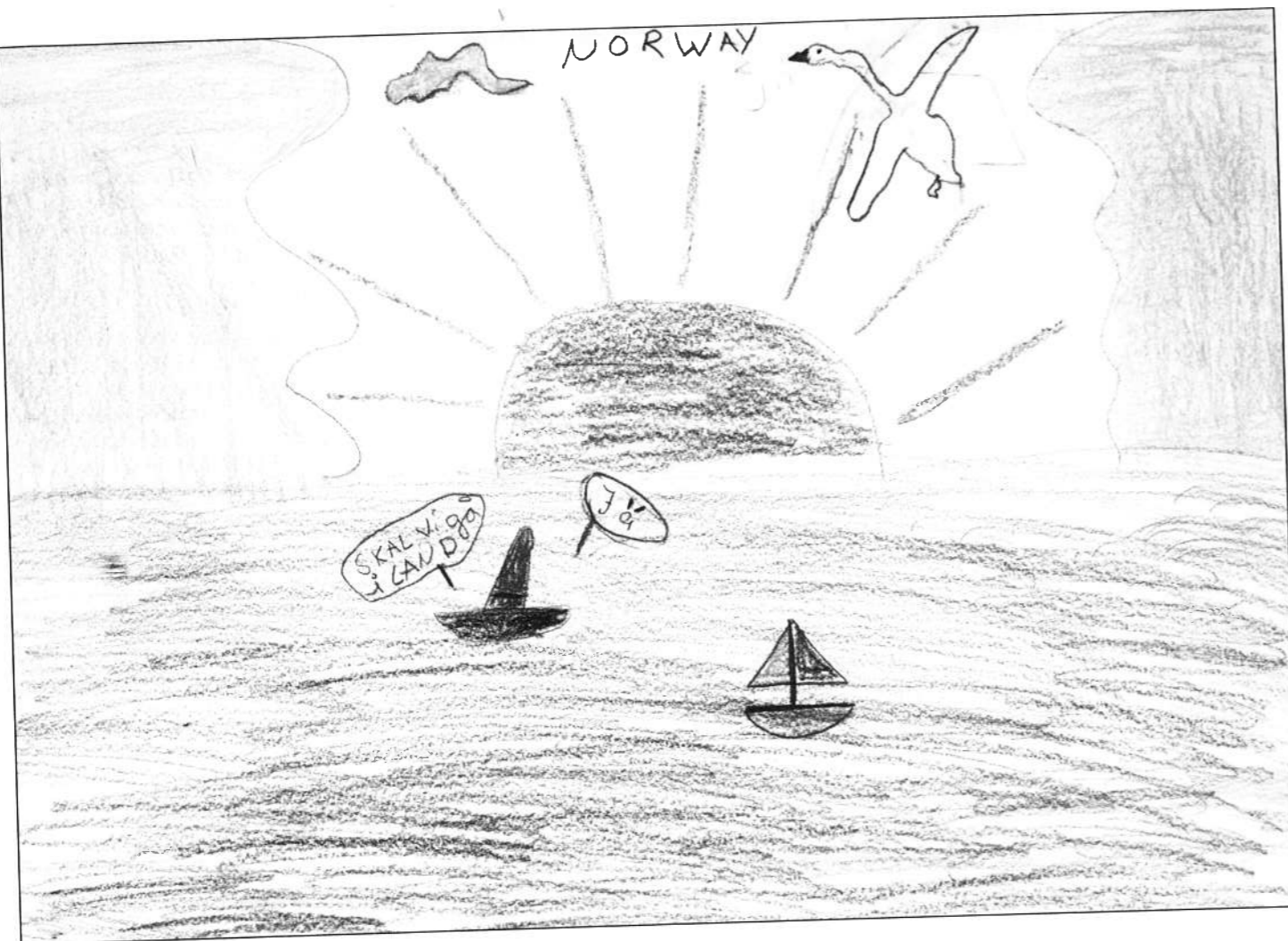
ØYVIND T. SELNES

TOPHILD SLETTEN BØEN

Program for helse- og sosialsektoren

BJØRG EVA BERG

- Hyppige, interne etatesmøter slik at alle kan sitte inne med bredest mulig informasjon og være i stand til å svare på henvendelser.
- Etablere kjente rutiner for mest mulig av daglige gjøremål og etatens virksomhet ellers.

PP-tjenesten

1. Hovedmålsetting

Gjøre skoleverk og barnehager i stand til å ta seg av alle typer funksjonshemmede og gjennom integrering gi disse et likeverdig tilbud.

2. Prioriterte tiltak

- Tiltak for å sikre et tverrfaglig miljø av en forsvarlig størrelse.
- Drive videreutdanning av lærere, førskolelærere og andre som daglig må forholde seg til ulike funksjonshemninger og vansker hos elevene.
- Organisasjonsutvikling/kurs for å kunne jobbe mot systemer i tillegg til å jobbe på individplan.

Musikkskolen

1. Målsetting

Musikkskolens formål er å gi barn, ungdom og voksne i Porsanger en planmessig musikkopplæring, for derved å utvikle elevenes musikalske evner, utløse skapende krefter, og gi den enkelte elev større muligheter til å oppleve og vurdere musikk. Denne aktiviteten skal være et viktig ledd i det forebyggende barne og ungdomsarbeidet.

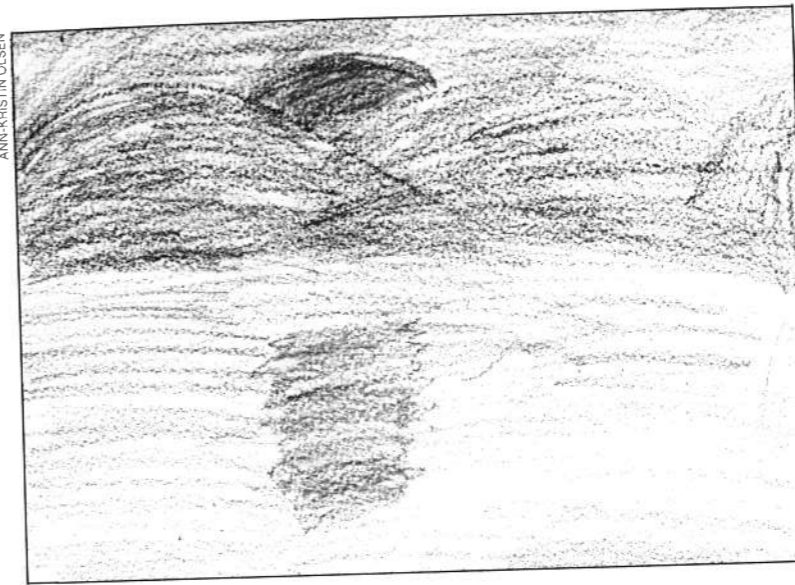
Langtidsbudsjett 1989-1992. (Tall i 1000)

	1989	1990	1991	1992
1989 kroner				
Sum drift ramme	22360	21080	21080	21080

2. Prioriterte tiltak

- På grunn av kommunenes økonomi og de relativt lave elevavgiftene bør disse endres.
- Samordning av musikkundervisningen i grunnskolen og musikk-skolen.
- Arbeide for å utvide/stimulere frivillig musikkiv for barn og unge. (Lag og foreninger)

ANN-KRISTIN OLSEN

1. Innledning

Det har i de senere årene vært store overføringer av oppgaver til kommunene innenfor helse- og sosialsektoren med hjemmel i lov eller forskrift.

Kommunene er blant annet blitt pålagt ansvaret for helsetjeneste utenfor institusjon i 1982 og ansvaret for sykehjemdrift i 1988. Ansvaret for psykisk utviklingshemmede vil bli overført kommunene i 1991.

Vekst i blant annet statlige overføringer har medført at brutto driftsbudsjett i 1979 på ca. 4 millioner har økt til 22,5 millioner kroner i 1989.

Kommunen har i siste planperiode prioritert forebyggende virksomhet for sektoren og har også hatt et godt utbygd apparat til å drive disse oppgavene. Fra å satse på kostbare institusjonsplasser har en prioritert forebyggende arbeid slik at eldre mennesker har fått tilbud om å bo hjemme lengst mulig.

2. Beskrivelse av rammebetingelser

I henhold til lov om kommunalt helse- og sosialstyre har hovedutvalget ansvar for å utføre oppgaver som er pålagt i særlover om edruskapsvern, barnevern, sosial omsorg og helsetjeneste i kommunene.

Formålet med loven er å skape lovbestemt grunnlag for samordning av helse- og sosialtjenesten i kommunen og styrke grunnlaget for politisk styring av disse tjenestene. Erfaringene har vist at helse- og sosiale problemer ofte er sammen-

satte, slik at det er behov for en helhetlig vurdering av problemene og de tiltak som bør iverksettes.

Økonomiske innstramninger og personellmangel har ført til at det ikke har vært mulig å gjennomføre alle planlagte tiltak om forebyggende arbeid de siste årene. Langtidsbudsjettet gir ikke rom for økning av driftsnivået.

3. Hovedmålsetting

Helse- og sosialtjenesten skal sikre innbyggernes behov for helse- og sosiale tjenester. Hver hjelpesøkende, uansett problemets omfang, skal gis tilbud om den hjelp som vedkommende har krav på i henhold til lover og reglementer.

4. Strategi

Sektorens hovedsatsingsområder være barnevernsarbeid, eldre omsorg og tiltak for psykisk utvikling hemmede.

Arbeidet med meldte barnevernsaker må prioriteres for å hindre omsorgssvikt og for at kontoret skal kunne utføre lovbestede tiltak i disse sakene. Ved å drive forebyggende virksomhet kan det være mulig å hindre fosterhjem- eller institusjonsplasseringer.

Hjelpeordninger til eldre/funksjonshemmede skal prioriteres og være et supplement og alternativ institusjonsinnleggelse. Målet må være at disse gruppene skal kunne få et reelt valg om å få bo hjemme egen leilighet lengst mulig.

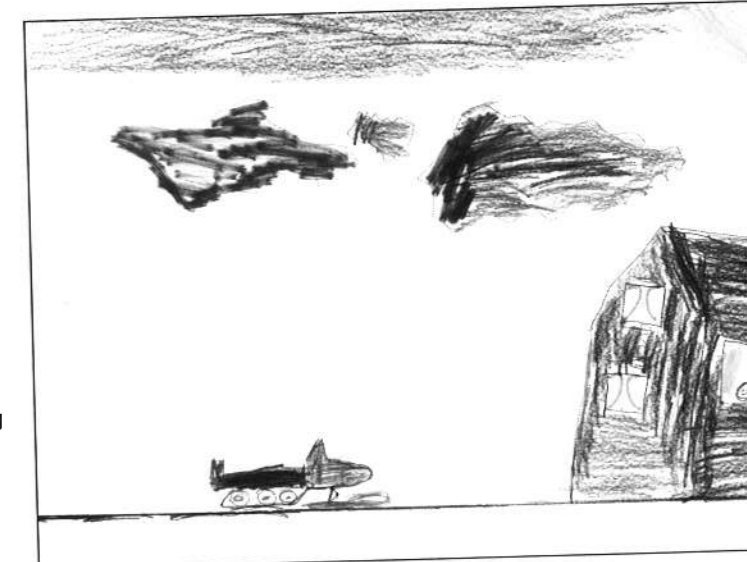
Sektorens tjenester skal bygges opp og tilrettelegges slik at forebyggende arbeid, åpen omsorg og tverrfaglig og tverretattlig samarbeid prioriteres.

Dette kan gjøres ved at oppgavene omprioriteres og etaten organiseres slik at forebyggende arbeid kan prioriteres til enhver tid. Ved å skaffe tilveie alternative boplasser og hjelpeordninger for hjemmene kan behovet for institusjonsplasser reduseres. Institusjonsplassene må gis til høyst tilgjengelige og først og fremst bruke oppretning, avlastning og terapi pleie.

HANDLINGSPROGRAM 1989

1. Innledning

Etterspørselen av tjenestene i s...

ren er avhengig av befolkningens alderssammensetning, sivilstand, inntektsnivå, boligsituasjon, arbeidsmarkedssituasjon og helseproblemer.

I Porsanger kommune ser det ikke ut til at det totale omsorgsansvaret vil øke. Forskyvning av bosettingsmønsteret viser imidlertid at de eldre vil bli boende i ytterdistriktet. Familiestrukturen har endret seg ved at det er en stadig økning av enslige og eneforsørgere. Høye boutgifter, levekostnader og svingninger i arbeidsmarkedet vil tvinge nye grupper til å ta kontakt med det sosiale hjelpeapparat. Endringene av helseproblemer krever at det satses i større grad på forebyggende arbeid.

2. Målsetting

Sektoren skal arbeide for sosial trygghet og størst mulig grad av selvhjelpenhet for den enkelte, samt forebygge og behandle helse- og sosiale problemer.

3. Prioriterte tiltak

- Bruke mer tid og ressurser til opplysning, forebyggende og kurativ tjeneste ved å holde oversikt over skadelige miljøfaktorer, at opplysningsarbeidet skal struktureres og intensiveres, å opprettholde utekontorene og opprettholde sykestueplassene.

- Hjelpeordninger for hjemmene skal yte praktisk hjelp, råd og veiledning til trygdede, funksjonshemmede og andre som er i en vanskelig situasjon. Hjelpen skal gis slik at det daglige stellet ivaretas på en forsvarlig måte ut fra en sosial og helsemessig vurdering ved å samordne hjemmehjelpsordningen med hjemmesykepleietjenesten slik at det kan dekke behovet for sykepleie- og hjemmehjelpstjenester i helgene, tilrettelegging av boforhold, utvidelse av aldersfløya og å få styringsrett av private institusjoner som drives med kommunale midler
- Hindre at sosiale problemer oppstår eller utvikler seg ved å drive en mer utadvendt, forebyggende og opplysningsvirksomhet, å tilby alternativer til økonomisk hjelp i samarbeid med indre og ytre etater og satse på stabil bemanning på sosialkontoret

- Følge nøye med de forhold som barn og unge lever under og virke til tiltak som gir dem en trygg og god oppvekst ved å drive forebyggende arbeid med mer bruk av støttekontakter og miljøarbeidere for å unngå kostbare fosterhjems- og institusjonsplasseringer, at barnehage-tilbud gis som et supplement til andre tilbud og at arbeidet med meldte barnevernssaker prioriteres for å hindre omsorgssvikt og vekst av problemene
- Forbruk av alkohol, narkotika og andre rusmidler må begrenses ved tverrfaglig samarbeid mellom avdelingene og ytre etater. Det må drives aktivt og oppsøkende arbeid blant alkoholmisbrukere, og det oppnevnes tilsynsmyndighet for aktiv kontroll av skjenkestedene. Det innføres en alkoholfriaften i uka for skjenkestedene i kommunen. Vernede botilbud til kronisk alkoholikere.

Langtidsbudsjett 1989-1992. (Tall i 1000)

1989 kroner	1989	1990	1991	1992
Sum driftsramme	21382	21446	21446	21446
Sum invst.ramme	1600	5300	7000	7000
Invest. ramme fordelt på H-område				
1. Vernede bolig		7000	1600	5300
2. Aldersfl. utv.			7000	
Invest.driftsutg (ut.g. balanserer med inntektene)	168	417	684	1074

Utbyggingen er beskrevet i boligbyggeprogrammet i kommuneplanen.

I handlingsprogrammets investeringsplan er det ikke tatt hensyn til utbyggingstiltak i forbindelse med HVPU-reformen pga. at man ikke kjenner til behovet pr. i dag.

Program for kultur- og kirkesektoren

ANDERS HALLOEIR GABRIELSEN LANGMYR

1. Innledning

Med det utvidede kulturbegrep som utgangspunkt - og den generelle utvikling med øket fritid og øket levestandard, forventes det at kommunen aktivt ivaretar sitt ansvar med å legge forholdene godt til rette slik at flest mulig av kommunens befolkning både gjennom egenaktivitet og ved organisasjonsarbeid kan være med å virkeliggjøre det utvidede kulturbegrep.

Spørsmålet blir hvordan kommunen best kan organisere og gjennomføre sin del av oppfølgingsarbeidet i planperioden mot år 2000.

2. Rammebetingelser

Lowverket legger ikke særlige stramme rammer for hvordan kommunen skal bidra til å utvikle kulturbegrepet, og gir derfor rom for oppfinnsomhet og mangfold.

Endel fysiske forhold, så som lokaler/utstyr i lokalmiljøet setter visse grenser for hvilke kulturaktiviteter som kan utfoldes. Rundt om i kommunen er det imidlertid godt utbygd grendehus, skolebygg, idrettsanlegg m.v. som også er relativt godt utstyrt, og som stilles til rådighet for organisasjonene vederlagsfritt til ikke inntektsbringende arrangement. De økonomiske tilgjengelige ressur-

ser er selvsagt en begrensning for hva kommunen kan bruke til kulturaktiviteter i ren kommunal regi, samt som tilskudd til aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner. I denne forbindelse er det viktig å huske at de frivillige organisasjoner står for det vesentligste av kulturtilbud i kommunen.

Kommunens befolkning med sine 3-språklig sammensetning representerer et stort aktivum som grunnlag for å utvikle kulturen i kommunen.

3. Hovedmålsetting

Det er en hovedoppgave for kommunen å bidra til at det skapes trivsel og godt bomiljø som gjør det trivelig å bo i kommunen. Kulturarbeid i vid forstand vil på den måten både direkte og indirekte være en viktig forebyggende faktor i kommunens helse- og sosialarbeid.

4. Strategi

Kommunen må med relativt begrensede økonomiske midler legge hovedvekten på å stimulere til *egenaktivitet* og *mangfold* hos den enkelte innbygger og i frivillige organisasjoner. Kommunen må bidra til at det gis kulturtilbud til alle aldersgrupper i kommunen.

Kulturetaten må bevares som en selvstendig etat med egen etatsjef i kommende planperiode.

HANDLINGSPROGRAM 1989-1992

KULTURSEKTOR

1. Innledning

Med forholdsvis stabil alderssammensetning i kommunens befolkning i planperioden, bør kulturaktivitetenes vektlegging i alderssammenheng i de 4 første åra bli som nå.

Det er utarbeidet egen plan for utbygging av idrettsanlegg.

2. Målsetting

Kulturarbeidet i kommunen må rettes inn mot å få flest mulig av innbyggere til å engasjere seg i form av egenaktivitet av ulike slag og ikke bare være passive mottakere av kulturtilbud.

3. Prioriterte tiltak

- Spesielt bør innsatsen rettes mot barn og ungdom som er under stor påvirkning av kommersielle interesser. I den forbindelse er foreldre en viktig målgruppe for bevisstgjøring av behovet for lokale kulturtilbud.
- Informasjon om kulturarbeidets betydning i trivselsmessig, sosial og helsemessig forstand.
- Stimulere lederopplæring og ledelse utvikling for enkeltledere og i lokale kulturorganisasjoner.
- Støtte organisasjoner økonomisk i deres kulturarbeid - og herunder vurdere kommunens relative andel vedr. de frivillige organisasjoners behov for økonomiske ressurser i sitt arbeid.
- Kommunen må rette inn endel av kulturengasjementene mot det faktum at kommunen tar mål av seg å bli en reiselivskommune. Formalisert samarbeid kultursektor - reiselivsnæring må etableres i løpet av 1989.
- Arbeidet med å ta vare på og informere om kommunens historie må videreføres ved å etablert et museum.
- Stabbursnes naturhus vil være et prioritert tiltak.
- Barne- og ungdomsplan må ferdigstilles og inngå som en delplan til kommuneplanen.

KINE LILLERUD EILERTSEN

KIRKESEKTOR

1. Målsetting

Formålet med den Norske Kirke i Porsanger er å være en skrift- og bekjennelstro kirke, men samtidig en folkekirke, romslig nok til at alle, ut fra sine ulike religiøse/kristelige forutsetninger, kan finne sin plass og føle seg hjemme der.

2. Prioriterte tiltak

Særlig oppmerksomhet må være rettet mot at den oppvoksende slekt må få rikelig med kristelig påvirkning og opplæring. Det gjelder barn, unge, som unge voksne.

Gjennom ulike diakonale tiltak, både på frivillig og lønnet basis, bør eldre og ensomme vies særlig om-

sorg. Mennesker i en vanskelig livssituasjon bør kunne finne hjelp, støtte og veiledning.

Søndagens gudstjeneste bør bli en ettertraktet foreteelse for flest mulig å delta i. Det samme gjelder de frivillige kristelige arbeidslag innen kirken sine tilbud.

I nærmest mulig framtid er det viktig å få besatt stillingen som organist og kirkeverge/menighetssekretær. Dette vil resultere i rikere gudstjenestelig og økt sang-

og musikkaktivitet innen kirken. Og for menighetsrådet vil det bety større effektivitet i administrasjon og realisering av planer vedr. kirkehus og kirkegårder.

En mål i planperioden og innenfor driftsbudsjettet

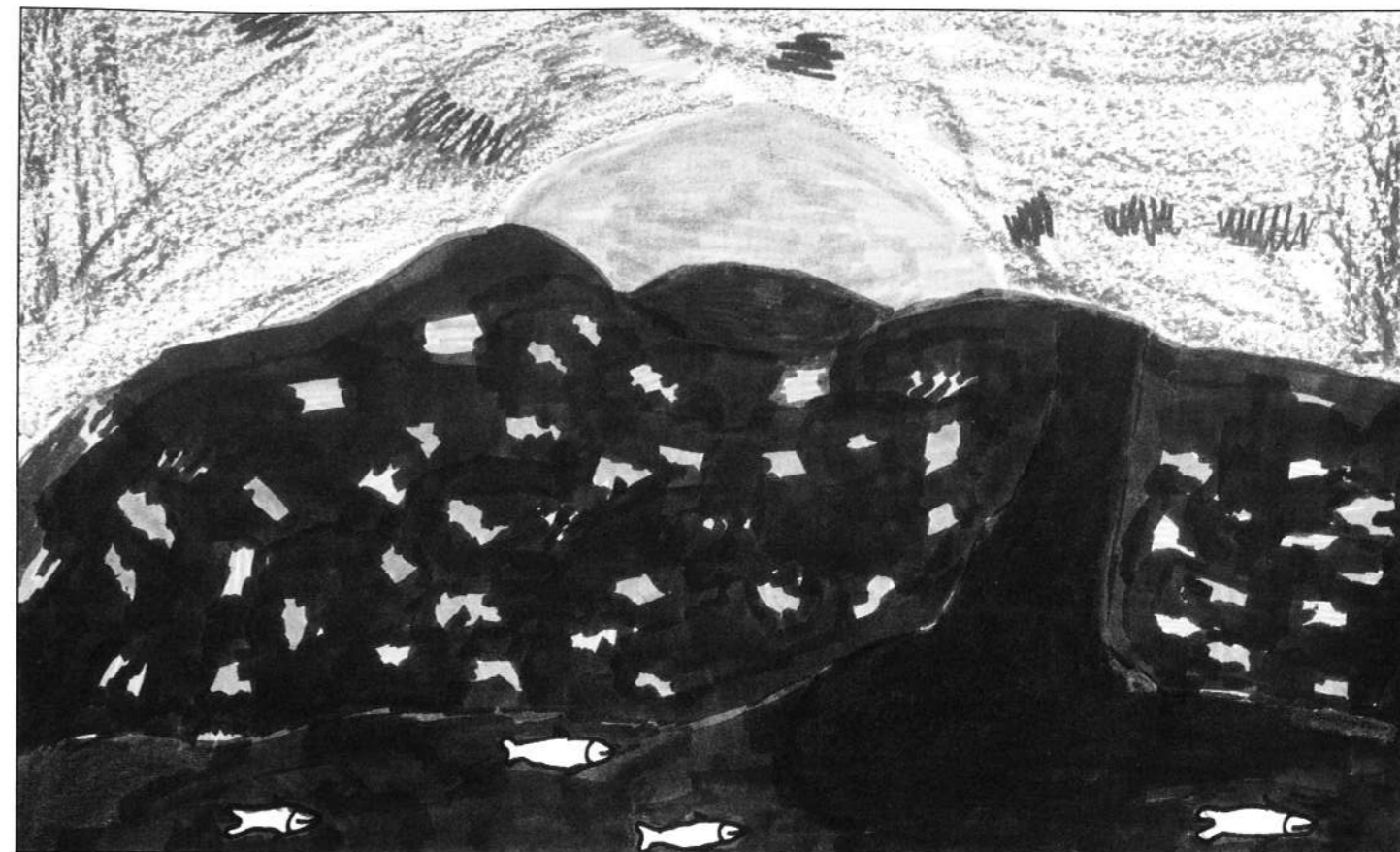
- utvide Lakselv og Billefjord kirkegårder
- vedlikehold Kistrand kapell
- innrede varmerom i Børselv kapell

Langtidsbudsjett 1989-1992. (Tall i 1000)

Faste priser

1989 kroner	1989	1990	1991	1992
Sum netto drift	3172	3091	3091	3091

Program for teknisk sektor

1. Innledning

Generelt kan man si at oppgavene for teknisk sektor til en viss grad har forandret seg de senere år.

I siste halvdel av 70-årene var det store utbygginger sammenlignet med i dag i kommunen. Dette preget også arbeidsoppgavene.

Utover i 80-årene har etaten fått overført nye arbeidsoppgaver av mer forvaltning- og tjenestemessig art. Her kan nevnes innføring av de-lingsloven, ny forurensningslov, ny nemndstruktur og rammebudsjettering.

2. Rammebetingelser

Etatens oppgaver vil alltid begrenses av økonomiske og lovmessige rammer, gitt lokalt og sentralt.

En kan ikke se at det vil bli noen radikale endringer i folketall i de områdene hvor kommunen har investert i anlegg. Et ledd i å yte god service overfor befolkningen, er å forsøke å opprettholde dagens servicenivå. Investeringer må gjøres med bakgrunn i målsetningen.

3. Hovedmålsetting

Teknisk sektor har som mål å til enhver tid å ha klare bolig-, forretnings- og industritomter

Gjennom aktiv organisasjonsutvikling skal man også sikre et høyt service nivå for kommunens befolkning.

4. Strategi

Kommunen har ikke ressurser til å løse alle oppgaver samtidig.

Men for å kunne innfri hovedmålsettingen i planperioden må en ta sikte på å:

- utarbeide hovedplan for vannforsyning
- utarbeide hovedplan for avløp
- utarbeide rammeplan for renovasjon
- fullføre etatens organisasjonsplan
- utarbeide ny lufthavnplan
- etablere en ny brannordning
- samordne vedlikehold av kommunale bygg

HANDLINGSPROGRAM 1989 -1992

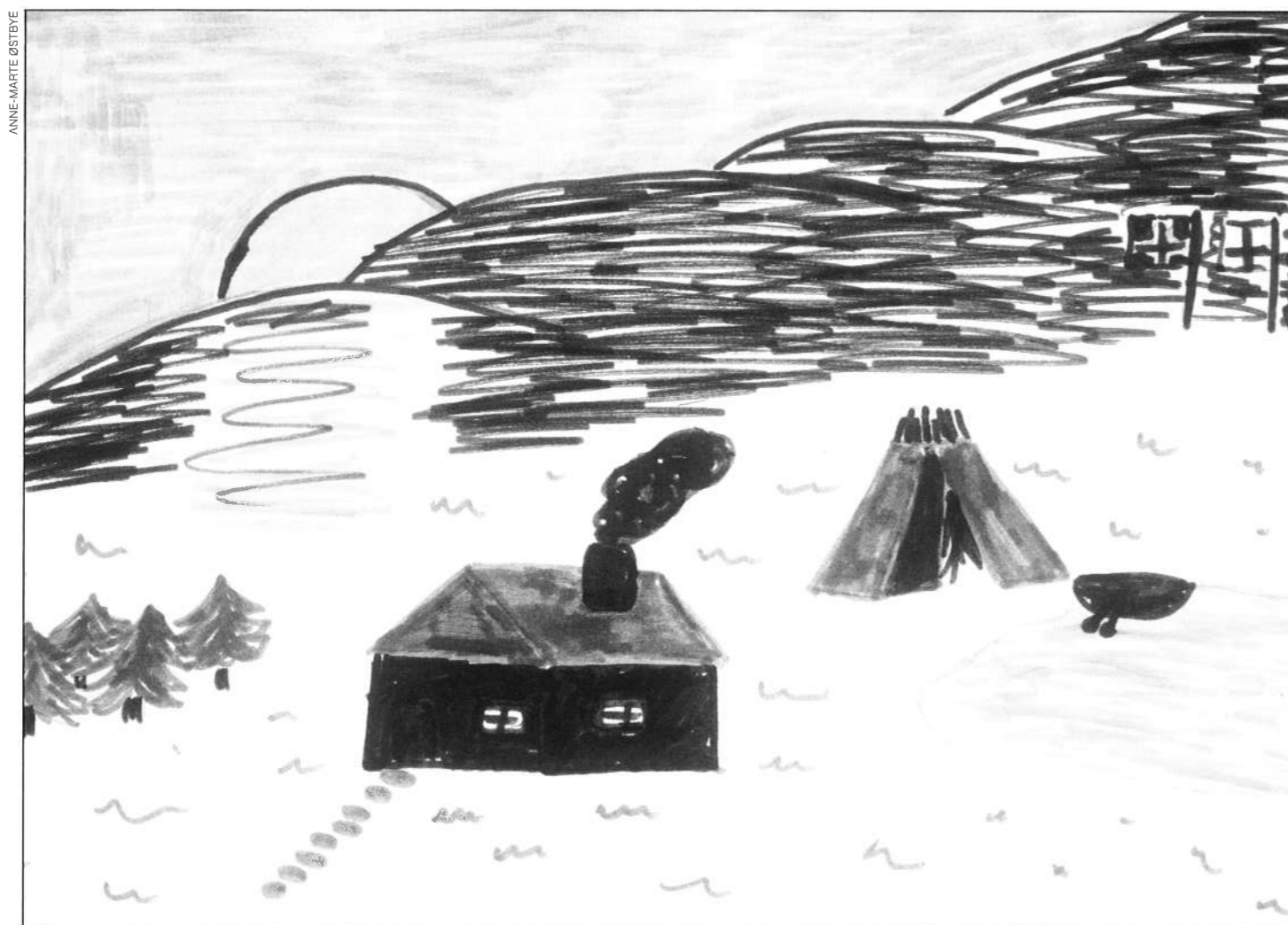
1. Innledning

For at en skal ha en viss utvikling innen sektoren, må en foreta et valg mellom å opprettholde dagens situasjon eller å omprioritere. Det bør i denne forbindelse satses på å organisere virksomheten på en måte som gir best utnyttelse av ressurser, både økonomiske, materielle og menneskelige.

2. Målsetting

På grunn av begrenset ressurstilgang må en satse på omprioritering og «uvanlige» løsninger for å oppnå utvikling. Mye kan vinnes med å bedre kontrollrutinene og effektivisere driften. Målsettingen er:

- å ha nok byggeklare tomter (furr- og boligtomter)
- effektivisering av driften
- å bedre miljømessige (forurensning) betingelser
- å sikre en stabil vannforsyning for eksisterende kommunale anlegg.

3. Prioriterte tiltak/aktiviteter

3.1 Driftstiltak

Man må i visse tilfeller investere for å minke driftsutgiftene. Følgende tiltak av denne type foreslås i prioritert rekkefølge:

1. Utbedring av silanlegget:

Tiltaket tas sikte på å bli igangsatt i 1989, og vil medføre en betydelig reduksjon av driftskostnadene. Kostnadene beløper seg til kr. 370.000,00 (1988 - kroner)

2. Rehabilitering av avløpsnett:

For å unngå nyinvesteringer bør eksisterende nett utbedres. Bør igangsettes fra 1990 med en årlig bevilgning på kr. 200.000,00. Rehabiliteringsplan må utarbeides.

3. Fast dekke på kommunale veier:

Tiltaket vil medføre reduserte vedlikeholdsutgifter og bør iverksettes fra 1992 med kr. 300.000,00 (1988-kroner). Framdrifts- og prioriteringsplan må utarbeides.

3.2 Investeringer

En finner det lite realistisk å foreslå andre utbyggingstiltak enn Østerbotnhalsen og Saarela, trinn 3 innenfor programperioden. Østerbotnhalsen bør igangsettes i

1989, mens Saarela igangsettes i 1990.

Disse to prosjektene er viktige for at kommunen skal oppfylle målsetting om å ha byggeklare tomter å tilby befolkningen.

Langtidsbudsjett 1989-1992. (Tall i 1000)

1989 kroner	1989	1990	1991	1992
Sum netto driftsramme	4128	3884	3932	3995
Sum investeringsramme	3210	3700	200	500
Investeringsramme fordelt på hovedområde:				
1) Østerbotn boligfelt	2840	3500		
2) Saarela, trinn 3			200	200
3) Utbedring silanlegget	370			
4) Rehabilitering av avløpsnett		200	200	200
5) Fast dekke på kommunale veier				300
Investeringenes driftsutgifter (samlet)				
1) Østerbotnhalsen		28	28	28
2) Saarela			35	35
3) Silanlegget		-15	-15	-15
5) Fast dekke				-3

En har ikke tatt med driftskonsekvensene av å rehabilitere avløpsnettet ettersom dette ikke vil få særlig

betydning på vedlikeholdsutgiftene. Investeringen bør gjøres for å hindre nybygging (oppdimensjonering).

CAMILLA OLAVSSEN

Kommunens organisasjon:

